

DRAUGAS

PERIODICALS
May 23,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽĖS - MAY 23, 2000

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05/22/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr. 101

Kaina 50 c.

Vilniaus konferencijoje — neregėtas valstybių solidarumas

Vašingtonas-Vilnius, gegužės 22 d. (Elta) — Vilniuje vykusio narystės Šiaurės Atlanto sutarties organizacijoje (NATO) siekiančių devynių Vidurio ir Rytų Europos valstybių konferencijos pademonstravo atitinkamas neturintį solidarumą, šeštadienį rašė „The Washington Post“. Užtuot ir toliau dėl narystės kovojusios po vieną, valstybės kandidatas Vilniuje susivienijo apie Lietuvos užsienio reikalų ministro Algordo Saudargo sumanymą parengtą vadinamąją „Didžiojo sprogo“ strategiją.

Anot „The Washington Post“ straipsnio, kurį persispausdino ir „The Herald Tribune“, šio šio valstybių kandidato, lyg savotiško „grožio konkurso“ dalyvės, stengėsi pateikti save kaip tinkamiausias greitai priimimui į NATO, kartu meddamos šešėli ant konkurentų. Šiaurės Europos valstybių stipriai remiamos Lietuva, Latvija ir Estija tvirtino esančios demokratiškesnės iš visų ir todėl jas priimti į NATO būtų paprasčiau negu kai kurias Pietryčių Europos valstybes.

Kita vertus, Bulgarija, Rumunija, Albanija ir Makedonija susilaukė aukšto įvertinimo iš NATO vadovybės už savo vaidmenį per 1999 m. vasaros odo karą su Jugoslavija. Kai kurie Vakarų sąjungos pareigūnai tikrojo pavojaus šaltinį dabar mato ne Rusijoje, o Balkanuose ir Pietryčių Europoje. Be to, už NATO dėmesio perkėlimą į Vidurinio jūros regioną karštai kovoja orga-

nizacijos narės Prancūzija, Italija ir Ispanija.

Vilniaus pareiškimas, „The Washington Post“ vertinimu, turėtų padaryti galą tokiai konkurencijai. Kita jo užduotis — įtikinti NATO apsispręsti iškviesti drąsų žingsnį priimant iškart 9 valstybes — Lietuvą, Latviją, Estiją, Bulgariją, Rumuniją, Slovėniją, Albaniją ir Makedoniją — ir tapti saugumo organizacija nuo Baltijos iki Juodosios jūros.

NATO dabar turi rasti atsaką į vadinamojo „Didžiojo sprogo“ pasiūlymą, rašo „The Washington Post“. Laikraščio nuomone, Vakarų sąjunga, be to, turi išsiaiškinti, ar narių skaičiui nuo 19 padidėjus iki 28, ji pajėgus rasti sutarimą, kuriuo istoriškai grindžia savo sprendimus, ir kaip tolesnė plėtra paveiks santykius su Rusija, kuri pernai labai nenoriai susitaikė su Lenkijos, Vengrijos ir Čekijos Respublikos priėmimu į NATO.

Kaip šeštadienį pažymėjo „The Washington Post“, NATO plėtra jau dabar ryškėja kaip vienas svarbiausių iššūkių užsienio politikos srityje, kurie laukia būsimos JAV administracijos. Abu kandidatai ir prezidento postą — demokratas Al Gore ir respublikonas George W. Bush — Vilniaus konferencijos dalyviai atsiuntė padėtinančius laiškus, žadėdami pagal išgalę stengtis, kad valstybių kandidatų lūkesčiai išsipildytų.

Galimas sausio 13-sios žudikas — Baltarusijos viceministras

Vilnius, gegužės 22 d. (BNS). Generalas Vladimiras Uščopčikas, kaltinamas tautiškų Lietuvos gyventojų žudynėmis, paskirtas Baltarusijos gynybos viceministru.

Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašėna V. Uščopčiką į šias pareigas paskyrė praėjusį penktadienį, pranešė dienraštis „Lietuvos rytas“.

Gandai apie galimą V. Uščopčiko darbą viename svarbiausių Baltarusijos kariuomenės prieš paskirto maždaug prieš mėnesį ir sukėlė nemalonią nuostabą Lietuvoje. „Tai būtų politinis aki-broktas, nesuprantamas ir neatitinkantis geros kaimynystės dvasios“, balandį sakė aukštas Lietuvos URM pareigūnas.

V. Uščopčikas, kuriam dabar 54-eri, Lietuvoje yra patrauktas kaltinamuoju anti-valstybinio 1991 metų sausio 13-sios šūdosio byloje. 1994 m. Lietuvos Generalinė prokuratura kreipėsi į Baltarusiją, prašydama išduoti V. Uščopčiką, bet gavo neigiamą atsakymą. Kaltinimai Lietuvoje jam nepanaikinti.

V. Uščopčikas vadovavo Vilniuje dislokuotos sovietų armijos matošaulių divizijai, kurios tankai 1991 metų sausio 13-ąją traukėsi į šalis. Iš viso 14 tautiškų žmonių žuvo ir šimtai buvo sužeisti ne nepavykusį sovietų kariuomenės, KGB ir kompartijos mėginimą nuversti nepriklaus-

omybę paskelbusių Lietuvos valdžią. Lietuva perspėjo kaimyninę Baltarusiją, kad tautiškų Lietuvos gyventojų žudynių organizavimu įtariamo generolo paskyrimas Baltarusijos gynybos viceministru gali pakenkti tarpvalstybiniais santykiams. Lietuvos susirūpinimas dėl tokių paskyrimo buvo paduotas pirmadienį į Užsienio reikalų ministeriją iškvietiam Baltarusijos ambasadoriui Vladimir Garkun.

UR viceministras Vygaudas Ušackas susitikimo pareiškė, kad sprendimas paskirti generolą Vladimirą Uščopčiką gynybos ministro pavaduotoju neatitinka geros kaimynystės santykių dvasios ir gali turėti neigiamos įtakos tolesnei dvišalių santykių plėtrai, pranešė URM spaudos skyrius.

(BNS)

Nuotr.: Prie partizanų vado — generolo Jono Žemaičio paminklo — iškilminga Lietuvos partizanų pagerbimo ceremonija.

Paminėta kariuomenės ir visuomenės vienybės diena

Vilnius, gegužės 21 d. (BNS) — Šeštadienį pirmą kartą Lietuvoje buvo paminėta Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena.

Po šv. Mišių Vilniaus arkikatedroje bazilikoje prie generolo Jono Žemaičio paminklo įvyko iškilminga Lietuvos partizanų pagerbimo ceremonija. Sveikindamas susirinkusiuosius, prezidentas Valdas Adamkus sakė tikėjimą, kad Krašto apsaugos sistema taps ne tik saugančia, bet ir atvira bei aktyvia tautos gyvenimo dalimi. Pasak valstybės vadovo, kariuomenė turi ir gali tapti ne tik fizinio bet ir bendrojo intelektualinio bei kultūrinio ugdymo vieta.

„Buvo laikas, kai Lietuvą reikėjo ginti ginklu. Šiandien — kurybos ir kitokios kovos — kovos už modernią ateitį metas“, sakė V. Adamkus.

Iškilnėse taip pat dalyvavo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius, Vilniaus meras Rolandas Paksas, kt. pareigūnai.

Po partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos minėjimas tęsėsi Vingio parke.

Rusija įtaria lietuvių ginklų čekėnams tiekimu

Maskva-Vilnius, gegužės 22 d. (BNS) — Rusijos naujienų agentūra „Interfax“ remdamasi šaltiniais teigia, kad Rusijos kariuomenės pareigūnai, pranešė apie sulaukytus du įtariamus ginklų tiekėjus Čekėnijai, iš kurių vienas neva atvykęs iš Kauno. Nei Lietuvos teisėsauga, nei vietos čekėnų remėjai nurodė to asmens nežino.

Anot „Interfax“, Maskvos srities vidaus reikalų vyriausiosios valdybos kriminalinė paieška pirmadienį Chimkų mieste Pamaskevje sulaukė Ruslan Abubakarov ir Edvin Bekajev, pas kuriuos rado reikalingus, paminėjus, miną ir granatą. Abu sulauktytieji čekėnai įtariamieji supirkinėję ginklus Čekėnijos kovojojams.

„Interfax“ remdamasi teisėsaugos tarnybų operatyvia informacija, praneša, esą E. Bekajev yra Lietuvos gyventojas, atvykęs į Rusiją užmegzti ryšių ginklų prekybai. Agen-

tuos metu veikė ginkluotės ir karinės technikos parodos, buvo išskleista karo lauko ligoninė, įrengtas taikos palaikymo pajėgų kontrolės punktas.

Vilniaus gyventojai ir svečiai galėjo parngtyniauti sukarintuose sportiniuose žaidimuose, stebėti Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos su ginklais ir žvalgų kovinės savignos pratimų parodomąsias programas, Krašto apsaugos savanorių pajėgų (KASP) ir Motorizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis vilkas“ parašutininčių pasirodymą, pasivaikinti kareiviška koše.

Lietuvos pareigūnai sveikina naftos tiekimo sutartį su Rusija

Vilnius, gegužės 22 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus, parlamentinės daugumos ir opozicijos atstovai sveikino praėjusią savaitę pasirašytą Lietuvos susivienijimo „Mažeikių nafta“ ir Rusijos naftos bendrovės „LUKOIL“ sutarimą dėl naftos tiekimo.

Pirmadienį prezidentas V. Adamkus priėmė „Mažeikių naftos“ valdybos pirmininką Jim Sheel ir valdybos nari, bendrovės „Williams Lietuva“ vadovą Randy Majors. Susitikime buvo aptartos įmonės derybos su Rusijos firmomis dėl ilgalaikio naftos tiekimo „Mažeikių naftai“.

Lietuvos vadovs pasveikino „Mažeikių naftos“ ir „LUKOIL“ pasiektus susitarimus. Pasitenkinimą dėl sėkmingų de-

tūros teigimu, jis vadovauja „nacionalistinei čekėnų organizacijai, įsikūrusiai Kaune“. Organizacija konkrečiau nevardijama.

Taciu Lietuvos teisėsaugos institucijų žiniomis, joks E. Bekajev nėra užregistruotas Lietuvoje ir niekada legaliai nepervažiavo Lietuvos sienos jokia kryptimi. Toks žmogus niekada nebuvo atsideręs Lietuvos teisėsaugos akiratyje, niekur legaliai nedirbo, jokių įmonių neturėjo ir nebuvo patiekęs jokių nelaimingą atsitikimą.

Čekėnijos remėjų organizacijos Lietuvoje taip pat teigia nežinančios žmogaus tokiu vardu.

Tarptautinės parlamentarų grupės Čekėnijos problemoms generalinis sekretorius Algirdas Endriukaitis neatmeta galimybės, kad minėtoji istorija yra provokacija, siekiant pakenkti Lietuvos tarptautiniam autoritetui.

rybų pirmadienį išreiškė ir vienas konservatorių vadovų, Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Arvydas Vidiūnas.

„Norėčiau tikėti, kad šiaandien, rytoj ir poryt tuo pasidžiaugs mūsų didieji oponentai (Eugenijus Maldeikis, (Vytenis) Andriukaitis, (Romualdas) Ozolas, (Rimantas) Smetona, (Povilas) Gylys ir kiti“, sakė A. Vidiūnas.

Komentuodamas pasiektus susitarimus, opozicinės LDDP vadovas Česlovas Juršėnas sakė pritarantis nuomonei, jog baigęs kadenciją prezidentas Algirdas Brazauskas padarė tai, ką seniausybės turėjo padaryti vyriausybės vadovas — trinkelėti kumštus į stalą ir pasiūlyti persvarstyti sutartį dėl „Mažeikių naftos“ valdy-
mo. „Po tokios kritikos „Mažeikių naftos“ ir „LUKOIL“ derybose Londone iškart įvyko lūžis“, sakė Č. Juršėnas. Jo nuomone, „su amerikais, kaip ir su kitais, reikia šneketis kaip lygus su lygiu, o ne būti baudžiauninko vaidmenyje, taip, kaip iki šiol elgėsi konservatoriai“.

Praėjusį ketvirtadienį Londone „Mažeikių nafta“ ir „LUKOIL“ pasirašė ketinimų protokolą dėl bendradarbiavimo principu. Susitarta steigti bendrą tiekimo ir pardavimo bendrovę ir toliau plėsti veiklą Baltijos regione.

Pagal susitarimą, Mažeikių naftos perdavimo gamykla per bendras su „LUKOIL“ įmones kasmet gaus po 6 mln. tonų naftos iš Rusijos. „Mažeikių nafta“ dar galės pirkti iš šaltinių. Mažeikiuose perdurti naftos produktai bus parduvinėjami per bendras „Mažeikių naftos“ ir „LUKOIL“ įmones, nors pagrindinius savo klientus Lietuvoje ir toliau tieksiant aptarnaus pati „Ma-

Aptiktas neigiamų pasekmių Lietuvai turėsiantis dokumentas

Vilnius, gegužės 22 d. (BNS) — Tarptautinės istorinio teisingumo komisijos pirmininkas parlamentaras Emanuelis Zingeris reikalauja paskelbti negaliojančiu Lietuvos pareigūnų pasirašytą su Vokietija dokumentą, kuris, jo teigimu, išniekina šimtų tūkstančių nacių okupacijos aukų atminimą bei nukentėjusiųjų siekius.

Seimo nario E. Zingerio teigimu, 1996 m. liepą Bonoje buvo pasirašyta notomis, kuriose įrašytas 2 mln. Vokietijos markių labdaros senelių namams Veisėjuose perdavimas. Dokumente tuo pačiu patvirtinama, kad Lietuva atei-tyje nekels Vokietijai reikalaujamų atlyginti žalą, padarytą per nacių okupaciją II pasaulinio karo metais.

Anot E. Zingerio, minėtąją notą pasirašė dar mažesnio rango nei ambasadorius diplomatas, tačiau dokumentas turi milžinišką tarptautinių pasekmių.

Be to, E. Zingerio teigimu, praėjusią savaitę jis visiškai atsitiktinai sužinojo, kad visą dešimtmetį Lietuvai nacių okupacijos padarytos žalos klausimais atstovauja Rusija, Ukraina ir Baltarusija.

„Jeigu dėl 2 milijonų markių buvo atsisakyta visos santykių eigos su Vokietija, tai pasityčiojimas iš visų nukentėjusiųjų karo metu Lietuvos piliečių“, spaudos konferencijoje pirmadienį sakė E. Zingeris. Jis liūdina ironizavo, kad

„kiekvienam žmogui, atgulusiam Paneriuose ar prie IX forto Kaune, tenka po 10 markių“.

E. Zingeris pabrėžė, kad nuo nacių nukentėjo ir keli šimtai tūkstančių lietuvių bei kitų tautybių Lietuvos piliečių, kurie buvo nužudyti, kalinami koncentracijos stovyklose ar prievarta išvežti darbams, nusavintas jų turtas. E. Zingerio teigimu, vien kompensacijos už Lietuvos piliečių patirtą žalą dydis galėtų siekti iki kelių milijonų JAV dolerių.

BNS korespondentą E. Zingeris supažindino su dviem dokumentais, kurie pasirašyti Bonoje 1996 m. liepos 26 dieną. Beveik tolygiuose tekstuose patvirtinama, kad Vokietija skiria 2 mln. markių senelių namų Veisėjuose ir Vilniaus Sapiegos ligoninės projektams. Anot dokumentų, VFR įnašas išmokamas per du mėnesius po Lietuvos vyriausybės sutikimo. Vokietija pagėdauja būti informuota apie galutinį lėšų panaudojimą. Ketvirtajame dokumentų punkte teigiama, kad „po šio įnašo įmokėjimo VFR vyriausybė laiko Lietuvos Respublikos piliečių pareiškimus dėl jų patirtos žalos per nacionalistų persekiojimą išsprętais“.

Notas pasirašė tuometiniai Lietuvos ambasados Bonoje laikinasis reikalų patikėtinis Vytautas Gudaitis ir Vokietijos URM Teisės departamento pareigūnas Hans Dieter Scheel.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas patvirtino, kad „toks apsikeitimas notomis buvo“. „Dabar mes aiškinamės dėl jų teisinio statuso“, sakė A. Saudargas.

Ministras, paklaustas, ar buvo informuotas apie šiuo dokumentus, kai 1996 m. pa baigoje perėmė ministerijos reikalus iš ankstesniojo URM ministro Povilo Gylio, sakė jog „ponas Gylys jokiu motyvacijai nepervadė“. „Mes galime išsiaiškinti dokumento teisinės aplinkybės, bet ne tuometinis politinės aplinkybės“, sakė A. Saudargas.

Seimo Užsienio reikalų komiteto narys P. Gylys sakė prisiminęs humanitarinės pagalbos perdavimą aplinkybes, nors nepripažino paties dokumento turinio. Anot P. Gylio, Vokietija kelis kartus į pabrėžė prašanti nesiėti minėtosi 2 mln. markių humanitarinės pagalbos su praeitimi ir žalos kompensavimu.

Praėjusią savaitę Vienoje vyko derybos, per kurias Austrijos vyriausybė išpareigojo per JAV išmokyti Vidurio Europos valstybių piliečiams daugiau kaip 260 mln. dol. kompensacijas už išvežimą prievartiniais darbais. E. Zingeris sakė tik iš asmeninio gero pažįstamo Austrijos pareigūno sužinojęs, kad derybose buvo Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos atstovai pareiškę, jog atstovaus nukentėjusiems nuo nacių okupacijos Baltijos valstybių gyventojams.

KALENDORIUS

Gegužės 23 d.: Andrius, Dezerijus, Ivona, Gerta, Merkurius, Tautvydas.

Gegužės 24 d.: Gerardas, Gina, Joana, Vilmantas, Vincentas, Zuzana.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

ŠLAUNIKAULIO MIRTINO LŪŽIO
IŠVENGIMAS

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Atsimename, kai, vaikais būdami, parvirsdavome, tai kas nors iš suaugusių sakydavo: „Kelkis ir nusipurtink dulkes...“ Ir tuo viskas baigdavosi. Bet parviritimas pensininkui, ypač pensininkei, yra visai kitas reikalas — tada šlaunikaulis lūžta moterims 2-3 kartus dažniau negu vyrams dėl to, kad joms kaulai suminkštėja gausiau negu vyrams.

Minkštakaulė — osteoporosis liga paverčia kaulus trapius — lengvai, net be laužymo, lūžtančiais.

Šlaunikaulio lūžis yra sunki negerovė, nes toks beveik kas ketvirtas (24 proc.) daugiau kaip 50 metų ligonis miršta per vienus metus nuo susilaužymo. Dar to negana. Tokį lūžį atlaikius, patenkama ligoninėn, turima sunki operacija, kad po jos visam gyvenimui sutriktų vaikščiojimas ir pranyktų savarankiškumas.

Ypač moterims —
saugokites

Praslinkus 5-7 metams po regulių užbaigos, moterų kaulai minkštėja 20 proc. Tada joms gresia minkštakaulė — osteoporosis ir šlaunikaulio lūžis. Tada daugelis moterų jau turi apmenkusius kaulus ir kai kurios jų po kelių metų suseraga minkštakaulė — osteoporozė, kuri daugiau negu ketviriui milijonų čionyškių moterų sulaužo šlaunikaulį. Taip ir yra, kad vienai iš dviejų per 50 metų minkštakaulė turinčių moterų, kada nors gyvenime sulūž kaulai.

Minkštakaulė yra
tylioji kaulų
laužytoja

Daug žmonių nieko nežino — nejaucia sergą minkštakaulė — osteoporozę tol, kol jų kaulas, net nelaužomas, sulūžta.

Žinokime, kad dar prieš kaulo lūžimą galima saugiai ir be skausmo susekti jų trapumą, gydytojui padarius tam tikrą kaulų tyrimą — tai „bone mineral density“ test.

Apsauga, kurios vengia
daugelis

Aišku, kaip diena apsauga nuo kaulų suminkštėjimo yra vienintelė galimybė nesulaužyti nelaužomo kaulo lūžio, ypač klubikaulio. Bet taip pat aišku, kaip dukart du yra keturi, kad žmonės nesisaugo nuo baisios negalės tol, kol jų kaulas lūžta jiems, lovoje pasivertus, ar keliantis iš jos.

Todėl visi, ir ypač visos, kiekvieną rytmetį paverskime nauju prisikėlimu kaulų svei-

katon, kad ir šitaip šešiaropai pradedant gyventi:

1. Kasdien valgyk mišrų — liesą be cholesterolio maistą; 5 kartus daržoves, 4 kartus vaisius, žuvį, kiaušinio baltymus; 2. kalcis yra stiprus kaulų sveikatos palaikytojas. Jo mažai gauna mergaitės ir moterys, kurioms kasdien reikia 1,000 ar 1,3000 mg. kalcio. Jo gausi, jei 4 puodelius lieso pieno kasdien išgersi. Tada nereikės ryti kalcio tabletes.

3. nurytas su pienu kalcis kūnui bus naudingas tik tada, kai kūnas kasdien gaus vitamino D po 400-800 tarptautinių vienetų (IU). Jo pakaks, kai žmogaus rankos-veidas kasdien bus lauke — saulėje po pusvalandį. Sūrių vandeni užvienia naudinga valgyti — silkes yra lietuvių pomėgis. Nevalgykime vitamino D, esamo kepenyse, kiaušinio trynyje dėl širdies ir smegenų apsaugos;

4. nerūkyk ir prirūkytu oru nekvėpuok;

5. su burnele atsisveikink;

6. lietuviškai darbuokis, bent vaikščioj kasdien. Lietuvos žmonėms taip šešiaropai elgiantis — šešiaropio velykų rėčio sulaukus, nereikės jokių vaistų, kaip estrogenas, Fosamax, Evista ir į nosį purškiamas Makalain, kurie turi ir savo neigiamą pusę.

Taip nesielgiančioms moterims ima strėnas gelti ir jos vos paeiti gali; taip ir kencia be reikalo.

Saugokimės pargriuvimo

Aišku, kad svarbu nepavirti visokio amžiaus žmonėms, ypač minkštus kaulus turint. Už tai vėlykšiai elgtis visi ir visos imkime per visą savo gyvenimą: padėkime silpniesiems — tai ir bus meilė žmogui, rodoma darbais, ko iš mūsų visų reikalauja vėlykštis.

Štai ta vienuolikabodė pagalba sau ir artimui, bėgant į užmėnį nuo minkštų kaulų; 1. sutvarkyk regą, nes silpnai matęs asmuo greičiau parvirsta ir šlaunikaulį, riešą ar stuburkaulį sulaužo;

2. „bobelinė“ ir kitokia velniokštinė — ne mums. Dabar čia yra Amerikoje „be alkoholio“ gerimas geros krautu-vėsė;

3. prisikelkime lietuviškam darbštumui. Visas perekšles vištas su vandens srove išbaidykime iš jų tųpyklų. Pavedžiokime silpnusius asmenis ir taip elkimės srove, o ne vienas iš tukstancio;

4. gyveniman tikrai lietuviškai prisikelkime, tad nereikės nereikalingų tablečių, dabar taip mėgstamų ir gydy-

Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungos seminaro dalyviai š.m. balandžio 14 d.

PAMINĖTAS POETĖS GRAŽINOS
TULASKAITĖS MIRTIES
DEŠIMTMETIS

Š.m. balandžio 8 d. suejo dešimtmetis nuo Putname savo gyvenimo dienas baigusios poetės Gražinos Tulaskaitės mirties. Ši sukaktis buvo prisiminta Lietuvoje Lekėčių miestelio, esančio Šakių rajone, bibliotekoje. Čia buvo susirinkę būrys vadinamosios šios Lekėčių lakštingalos artimųjų, jos kūrybos žinovų, jaunimo.

Minėjimo metu kalbėjo Maironio literatūros muziejaus Kaune direktorė A. Ruseckaitė. Daug gražių ir prasmingų žodžių pasakė Lekėčių bibliotekininkė A. Kriauzienė, kuri parengė poetės kūrybinio palikimo ir literatūros apie ją parodėlę. Atsiminimais dalinosi

tojų per gausiai prirašomų, (ypač galvosopį sukelia ir pusiausvyrą šaliną vaistai vengtinai, kaip ramina, raumenis atpalaiduoja, kraujospūdį mažina, prieš traukulius ir kitokie);

5. tvarkyk savo sumenkusią koordinaciją — pusiausvyrą, su gydytojo pagalba;

6. dėvėk guminius padais apavą;

7. namų grindis saugok nuo vielų ir neprivirtintų kilimų. Dar šiandien patikrinkit savo globojamųjų grindis ir išmeskit visus kilimėlius;

8. turėklais ir neslidžiais patiesalais aprūpink vonias ir dušus;

9. naktį pirmą uždek šviesą, o tik tada lipk laiptais ar eik išvieten;

10. patiesk neslystantį padėklą prausykloje, virtuvėje prie šaldytuvo ar čiapo;

11. laiptus laikyk tvarkoje. Taigi nieko daugiau mums nereikia, kaip vien mūsų vėlykiško prisikėlimo svarbesniems negu vien savo reikalamis ir atsiprašymo už ligšiolinius nenormalumus, kad mes visi ir visos sveikiau gyventume, kitiems žmonėms talkinant taip gyvenimu džiaugtis.

Pasiskaityti: „The supplement to the female patient“, April 2000, Vol. 25 No. 4. Sekmės!

poetės giminaite L. Mitrikienė, žurnalistas V. Aleknavičius, Lekėčių vidurinės mokyklos mokinės paskaitė G. Tulaskaitės sukurtų eilėraščių.

Šio minėjimo renginys buvo pradėtas šv. Mišiomis kuklioje Lekėčių bažnyčioje, kurioje jos dėdė kun. Justinas Staugaitis pakrikštijo mažutę Gražinutę. Taip pat minėjimo dalyviai aplankė tame miestelyje augančią Gražinos pasodintą liepaitę.

Smagu, kad Lekėčių bei kitų miestų žmonės nepamiršta šios, ilgą laiką svetur praleidusios ir JAV mirusios poetės. 1998 metais teko asmeniškai dalyvauti poetės 90-mečio minėjime tuose pačiuose Lekėčiuose. Tuomet apie G. Tulaskaitę išsamią paskaitą skaitė šios poetės kūrybos turbut viena geriausių žinovių — Maironio literatūros muziejaus darbuotoja Virginija Paplauskienė, kuri šį pavasarį vėl buvo atvykusi į Čikagą ir čia rinko daugiau medžiagos naujai knygai apie poetę Gražiną Tulaskaitę.

Ji į Čikagą atvežė 1999 m. išleista 60 puslapių knygėlę, pavadintą „Gražina Tulaskaitė“. Tai jos pačios parengtas, Maironio lietuvių literatūros muziejaus 1,100 egzempliorių tiražu išspausdintas leidinys.

Kaip rašoma, medžiaga šiam leidiniui paimta iš Maironio lietuvių literatūros muziejaus fondų. Lituanistikos tyrimų ir studijų centro archyvo Čikagoje ir iš mokytojos Elenos Krukskaitės-Pavalkienės asmeninio archyvo.

Šiame leidinyje sukaupta daug vertingos medžiagos — nuotraukų, dokumentų bei kitų reikšmingų dalykų, neskaitant jau aprašymų, poetės rankraščio faksimilų.

Knygėlės pradžioje randame įžanginį V. Paplauskienės žodį, kurio pabaigoje taip sakoma:

„Gražina Tulaskaitė praėjo ilgą gyvenimo kelią. Atkakliai dirbo pedagoginiame bare, sėjo gerio ir grožio sėklas jaunose širdyse. Tačiau ji turėjo ir savo mielą išsvajotą pasaulį — poeziją. Gyvendama jame užmirsdavu pilką kasdienybę, nutoldavo nuo triukšmingos minios, politikos. Ji rašė: 'Pati niekadados jokiai partijai nepriklausiau ir jokiais partines rietenas nebuvau įsivėlus. Visą savo gyvenimą esu paaukojusi tikrai poezijai, kurios tikslas vaizdingai parodyti žmonėms grožį, apšviestą saulės spinduliais'“.

Čia reikia pažymėti, kad ateityje susilauksime žymiai stambesnės knygos, nes jau minėtoji V. Paplauskienė Čikagoje rado nemažą dar nespausdintų poetės G. Tulaskaitės rankraščių. Ji čia pasidarė tų kūrinių kopijas ir žada visa tai išspausdinti atskiroje knygoje. Taip pat rasta ir kito-

kio poetės palikimo, kuris irgi bus paskelbtas.

Šių eilučių autorius turėjo laimę ilgus metus gyventi poetės G. Tulaskaitės ir jos vyro Benedikto Babrausko kaimynystėje Cicero mieste prie Čikagos. Dažnai kasdien su jais yra tekę bendrauti, stebėti Gražinos kūrybinį procesą, girdėti jos eilėraščių literatūros vakaruose iš pačios poetės lūpų.

Todėl yra smagu, kad bent Lietuvoje šios poetės kūryba yra rūpinamasi, prisimenamas jos svarbiosios gyvenimo-gimimo bei mirties datos, leidžiama literatūra. Miela, jog visa G. Tulaskaitės kūryba grįžta į tėvynę, kuri pasaulio lietuviams padovanojo šią „Lekėčių lakštingalą“. Ir tik ten yra geriausia vieta išlikti po visą pasaulį pabirusių mūsų rašto žmonių kūrybiniam palikimui.

Ed. Šulaitis

Maironio muziejaus Kaune darbuotoja Virginija Paplauskienė ruošia plėtesnę monografiją apie poetę Gražiną Tulaskaitę. Nuotr. Ed. Šulaitis

Taip atrodo Lekėčių katalikų bažnytelė, kurioje 1909 m. pakrikštijta Gražina Tulaskaitė.

Nuotr. V. Kapočius

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pato išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prispažėd ir adresą, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumeratą galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsienietis Lietuva:			
Oro paštu	\$600.00	\$350.00	
Reguliaru paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliaru paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį nesusako. Skelbimų kainos stacionarios, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome prisiikyti kopiją.

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai

6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-0955

Valandos pagal susitarimą

„VILNIJOS“ DRAUGIJOS AKIRATYJE

Naujosios polonizacijos planai

Lenkijos politinės minties centras, esantis Krokuvoje, vykdo Lenkijos Senato maršalkos A. Grzeskowiak kuriamą programą (1998-2000), pavadintą „Lenkijos valstybės lenkams rytuose. Politikos modelio paieškos“. Atkreipime dėmesį į vienos programos vykdytojos K. Korzeniowskos parengtą ir platinamą studiją „Lenkiškos kultūros būsena Rytuose“. Studiją paskelbė „Przegląd Poczecny“, ji išplatinta internete pavadinimu: (http://www.omp.org.pl/korzeniowska.htm).

Autorė teigia, kad kelis dešimtmečius lenkų kultūra buvo patraukli Lietuvoje, Baltarusijoje ir Ukrainoje ir dėl to vyko lenkų kalbos ir kultūros ekspansija į lietuvių, baltarusių ir ukrainiečių etninę sferą.

K. Korzeniowska teigia, kad lenkiška kultūra buvo priimama savanoriškai, kadangi buvo aukštesniųjų visuomenės sluoksnių ir bažnyčios atstovaujama ir dėl savo civilizacinio bruožo. Anot autorės, nuo XV a. iki XIX a. lenkų kalba ir kultūra buvo priimama savanoriškai dėl jos patrauklumo.

Tenka priminti, kad Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje 1697 m. buvo įvesta valstybinė lenkų kalba. Ją jungtinės valstybės Seime įvedė Lenkijos karalystės delegatai. LDK vyskupijos buvo pavaldžios Gniezno arkivyskupijai, tiksliau, Lenkijos katalikų bažnyčios provincijai. Per bažnyčias ir joms pavaldžias mokyklas vyko lenkinimas.

Toliau autorė dėsto, kad po Antrojo pasaulinio karo na grėtinėjamoje teritorijoje lenkų kultūra išstūmė rusišką kultūrą, išskyrus Lietuvą, kur vyrauja tautinė lietuvių kultūra. Anot autorės, rusų kultūra užėmė tradicinę lenkų kultūros vietą. Tačiau dabar nepriklausomose valstybėse rusų kultūra silpnėja ir pastebima masinės kultūros ir mokslo amerikizacija. Lenkiškos kultūros reikšmė tuose kraštuose priklausys nuo Lenkijos veiksmų, kaip sėkmingai lenkų kalba ir kultūra konkuruos su rusų kalba ir kultūra.

Antroji siūlomoji strategija – lenkų kultūra – kaip tarpininkė tarp Vakarų ir Rytų Europos. Tarp Lietuvos, Baltarusijos, Ukrainos intelektualų, menininkų ir politikų elito siūloma diegti lenkų kultūrą, pirmiausia lenkų kalbą.

Autorės vadinamoji „naujoji polonizacija“ turi teikti pa-

trauklius lenkų kultūros pasiekimus Lietuvos, Baltarusijos, Ukrainos elitui, kaip tai buvo per amžius. Tačiau anot K. Korzeniowskos, lenkų tautinė mažuma negali reprezentuoti lenkų kultūros, kaip konkurentės rusų kultūrai.

Efektiviausias būtų aukštosios lenkų kultūros propagavimas (pvz., rimtosios muzikos, kino filmų, kai kurių visuomeninių ir humanitarinių mokslų disciplinų).

Lenkų kultūros diegimo pagrindinė sąlyga turi būti lengvai prieinamas lenkų kalbos mokymasis. Reikia išsiaiškinti, kurios Lietuvos, Baltarusijos ir Ukrainos kultūros sritys yra neišvystytos ir ką ten lenkų kultūra galėtų kompensuoti. Autorė siūlo panaudoti Vakarų specialios ir grožinės literatūros lenkiškus vertimus. Poveikis nuomones kuriančioms grupėms – tai efektyviausias būdas lenkų kultūrai Rytuose stiprinti, teigiama studijoje.

Konkursas moksleiviams

Vilniaus ir Pietryčių Lietuvos užgrobimo 80-mečiui „Vilnijos“ draugija ir Vilniaus krašto lietuvių sąjunga išsivijoje skelbia Rytų Lietuvos moksleivių darbų konkursą „19 Lenkijos okupacijos metų (1920–1939 m.)“. Temos:

„Mano seneliai (proseneliai) buvo lietuviai“;

„Gyventojų padėtis lenkmečiu (lietuviškos mokyklos, skaityklos, organizacijos, spauda);

„Okupantų nužudyti, kalinti, apipiešti Lietuvos gyventojai“;

„Lietuvos partizanų kova prieš Lenkijos okupaciją“;

„Tautosaka apie Vilnių, lietuvių ir lenkus“;

„Šnektos (fonetika, gramatika, žodynas)“;

„Armija krajoje Lietuvoje“;

„Lenkijos okupacijos padariniai (mokyklos, savivaldybės, jų rinkimai, gyventojų padėtis)“.

Darbų vertinimo kriterijai: autentiškumas, išliekamoji vertė, dokumentai, šaltinių nurodymas, darbo tvarkingumas, kalbos taisyklumas. Darbus reikia įteikti „Vilnijos“ draugijai iki 8 m. rugsėjo 18 d.: A. Jakšto 9-320, Vilnius, 2600 (tel. 627 009).

Konkurso rezultatai bus skelbiami spalio 7 d. 11 val. A. Jakšto 9-228. Premijos – nuo 300 iki 100 Lt ir paskatinamosios.

Konkurso rėmėjas – Alfredas Brazys.

Trūkdoma tirti Armijos kraujo žudynes

1993 m. Valstybinė komisija

Lavoriškių pradinė mokykla, kurios statybą remia Tautos fondas, vietą renka: antras iš kairės Vilniaus apskrities viršininkas A. Vidūnas, Tautos fondo tarybos pirmininkas J. Vilgaly, Tautos fondui atstovaujantys K. Miklas ir K. Garša; pirmas iš dešinės – architektas ir Tautos fondo atstovas Lietuvoje N. Kitkauskas bei architektas A. Nasytis (antras iš dešinės)

nustatė, jog Armijos kraujo partizanai Rytų Lietuvoje padarė nusikaltimų žmoniškumui, įvairiais motyvais yra terorizavę ir žudę niekuo nekaltus civilius gyventojus, daugiausia lietuvius. Tai pripažino ir Generalinė prokuratura, atnaujinusi Armijos kraujo bylą. Tuo tarpu dalis lenkų pradėjo siūlyti pateikti tarptautinius bei Lietuvos įstatymus ir karo nusikaltimus padariusius asmenis teisinti pagal tautybę: lietuvius kaltinti prokurorams, o lenkus aprašyti tik istorikams.

2000 m. vasario 10 d. Lietuvos Seimo narys J. Senkevičius, pažeidamas Seimo nario priesaiką, kreipėsi į Generalinę prokuraturą, aiškinamas, esą AK nariai nesiekė okupuoti Lietuvos ir nedarė karo nusikaltimų, o tik gynė Lenkiją, o dabar Lenkija jų negina (žr. „Gazeta Wileńska“, 2000.02.11). Vasario 14 d. Generalinė prokuratura dėl to aiškintis reikalavo užsienio valstybės – Lenkijos ambasadorė Lietuvoje E. Teichmann (BNS). Vasario 15 d. Lenkijos laikraštis „Gazeta Wyborcza“ išspausdino Lietuvos prezidento V. Adamkaus patarėjo Č. Okinčico straipsnį, kuriame siūloma „ano laikotarpio įvertinimą palikti istorikams“. Vasario 20 d. tai siūlė Krokuvos kombatantai, Lenkijos valdininkas J. Kulakovskis, vasario 28 d. – Lenkijos ministras pirmininkas J. Buzek.

Pagal LR Konstituciją (str. 109-118), teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo teismai, o ne istorikai, žurnalistai ar valdininkai.

Administracinė reforma ir lietuvių kultūra Seinu krašte bei Pietryčių Lietuvoje

Vykdamas administracinę reformą Lenkijoje, Seinu krašto

lietuvių buvo suskaldyti. Pavysdžiui, kai kurie Šiplieskių valsčiaus kaimai, kuriuose daugumą sudaro lietuviai, priskirti Suvalkų apskrčiai. Vilniaus apskrityje Lietuvos lenkų sąjungos ir Lenkijos reikalavimu administracinė reforma sustabdyta.

Lietuvoje yra 177 lenkiškos švietimo įstaigos (121 pradinė, pagrindinė ar vidurinė mokykla, 56 darželiai), Lenkijoje – tik 9 lietuvių švietimo įstaigos (8 mokyklos, 1 darželis). Visos jos veikia tik etninėse lietuvių žemėse – Seinu krašte.

Vilniaus bei Šalčininkų rajonuose, kur yra 91,000 statistinių lenkų, veikia 137 švietimo įstaigos lenkų kalba, arba 654 gyventojams tenka viena švietimo įstaiga. Atitinkamai Seinu krašte, kur gyvena apie 15,000 lietuvių, turėtų būti pusantro karto daugiau lietuviškų mokyklų (23), o darželių – net 5 kartus daugiau.

Lietuvos ir Lenkijos Seimo narių asamblėja buvo sutarusi išlaikyti ligšiolinį lenkų kalbos Lietuvoje ir lietuvių kalbos Lenkijoje mokymo mastą. Lietuvoje atgimimo metais lenkiškų mokyklų ir jose besimokančių mokinių skaičius padidėjo, o Lenkijoje šešis iš aštuonių lietuviškų mokyklų sumažintos nuo aštuonių iki trijų ar šešių klasių. Šiuo metu uždaroja Ramoniškių pradinė mokykla, kurioje lietuvių kalbos pamokas lanko 18 mokinių.

Lietuvoje įsteigtos klasės ir 3 mokiniams lenkų dėstomąja kalba (pvz., Marijampolyje), o Seinuose lietuviška klasė gali būti steigama esant ne mažiau kaip 16 mokinių.

Punkske viename pastate priverstos dirbti net keturios mokyklos.

Lenkijoje lietuviai negali mokyti aukštesiose moky-

lose gimtąja kalba (pavyzdžiui, pedagogikos, filologijos).

Vykdamas vadinamąją „Švietimo reformą“, šiemet Seinu apskrčiai numatoma skirti dar mažiau lėšų ir toliau žlugdyti lietuvių autochtonų, išlaikiusių seniausią iš indoeuropiečių kalbą, kultūrą.

Seinu krašte revanšistinės organizacijos siūlo nebeleisti Lenkijos lietuviams rašyti Lietuvos istorijos ir ištirti paskutines etninių lietuvių žemių apraškas.

„Vilnija“ ragina remti Seinu lietuvius

„Vilnijos“ draugija ragina paremti naikinamas Seinu krašto lietuviškas mokyklas, padėti joms išlikti. Taip pat reikia padėti nutautinamiems Seinu krašto lietuviams. Fondas „Seina“, adresas: Fundacija „Seina“, ul. 22 Lipca 9, 16-500, Seina, Poland. tel. (48-87) 5162-125, e-mail: seina@kki.net.pl. Informaciją apie rengiamus bei vykdomus projektus galima rasti žurnale „Aušra“ Nr. 4, „Aušros“ adresas internete: http://www.olecko.ids.pl/~ausra.

Rezoliucija dėl Rytų Lietuvos švietimo

Konferencijos „Rytų Lietuvos švietimo reikalai“ rezoliucijoje rašoma, kad dauguma Rytų Lietuvos gyventojų patvirtina valstybinę kalbą. Šiam teisėtam reikalavimui vykdyti trūksta patalpų, vadovėlių, lėšų, stinga Vilniaus bei Šalčininkų rajonų savivaldybių pareigūnų geranoriškumo bei valstybinio masto. Šiuo metu 33-ose vietovėse nėra mokyklų valstybine kalba, todėl konferencija savo rezoliucijoje švietimo ir mokslo ministerijai siūlo, vykdamas švietimo reformą, neuždaryti,

(Nukelta į 5 psl.)

Prasmingas žingsnis į priekį?

Praejusį savaitgalį pagaliau pasibaigė, apie mėnesį užsitęsusi, konferencija, kurioje 185 valstybių vadai ar atstovai svarstė branduolinių ginklų panaudojimo, gamybos ir atsargų klausimus. Konferenciją suruošė Jungtinės Tautos, tad ir apie jos išvadas generalinis JT sekretorius Kofi Annan išsireiškė, kad „tai prasmingas žingsnis į priekį, ieškant būdų užtikrinti saugesnį ir taikų pasaulį“.

Tačiau tas Kofi Annan optimizmas skamba kiek lėkštai, prisiminus, kad „penkis didžiosios atominės galybės“, kaip mėgstama vadinti Didžiąją Britaniją, Rusiją, Kiniją, Prancūziją ir JAV, labai daug entuziazmo neparodo, kai kalba pasuka apie visiška branduolinių ginklų panaikinimą. Ypač vangiai laikosi Amerika, bijodama, kad nepasilikytų be saugumo atramos taško, kurį jautė nuo pat Antrojo pasaulinio karo laikų, nes jo greitesnė pabaiga kaip tik nulėmė ant dviejų Japonijos miestų (Hirošimos ir Nagasaki) numestos atominės bombos. Galima tik įsivaizduoti, koks kitoniškas mūsų planetos vaizdas šiandien būtų, jeigu atominį ginklų formulės būtų pirmiau atsidūrę sovietų rankose...

Vis tik šį kartą Jungtinių Tautų konferencijoje „penkis didžiosios“ sutiko, kad reikia siekti visiško atominį ginklų panaikinimo. O tai jau nemažas pasiekimas. Kol kas stengiamasi nesvarstyti, kaip šis užmojis praktiškai būtų vykdomas. Pakanka pasidžiaugti, kad pagaliau kalbos vėl pajudėjo šia linkme – juk apie branduolinių ginklų sustabdymą jau kalbama ir gincijamas daugiau kaip trisdešimt metų, ir vis neprieita jokio konkretaus susitarimo.

Sakykim, kad šį kartą ne tik pasidžiauta, bet pažadai bus vykdomi. Tačiau vėl – kalba sukasi apie penkis pagrindines valstybes, turinčias branduolinius ginklus ir net milžiniškas jų atsargas, nepaisant Amerikos ir Rusijos anksčiau pasirašytų – ir vis atnaujinamų – sutartių, kad branduolinių ginklų kiekis bus mažinamas, ribojamas. O kaip su kitomis valstybėmis? Pastaruoju metu, kol Paryžius, Londonas, Maskva, Beidžingas ir Vašingtonas gincijosi dėl atominį raketų, bombų ir kitų ginklų panaikinimo, pakelios naujos sugebėjo įsijungti į šį „pavojaingą klubą“?

Tikis Lesivon iš Surguto kaimo ir kiti. Jie buvo sušaudyti Baltriskėje, namo rūšje. Mirties išvenge tik Jasinavičiūtė, kuri irgi, kaip sušaudyti vyrai, buvo aktyvi komuniste.

Norėdami įvykdyti mirties bausmę aukščiau paminėtiems komunistams, partizanai ėmėsi klastos, nes tie tautos išdavikai buvo labai atsargūs. Tuo metu partizanų vadas enkavedistų buvo ieškomas.

Keli partizanai apsirėngę enkavedistų uniformomis, o J. Zavacką surišo virvėmis ir, paguldę į vežimą, nuvežė į Baltriskių bažnytkaimį. Vaikai, pamatę vežimą J. Zavacką, apsuptą „enkavedistų“, sekė paskui vežimą. Partizanų paprašyti nubėgo į Steponiškių ir pranešė Jasnickui bei kitiems, kad yra sugautas partizanų vadas J. Zavackas. Jam Baltriskėje bus surengtas teismas. „Enkavedistai“, kurie jį sugavo, prašė, kad ir jiems tame teisme būtų leista dalyvauti. Komunistai patikėjo ir greitai atvyko. Partizanai juos suėmė ir, uždarę rūšję, sušaudė, išskyrus Jasinavičiūtę, kuri nepastebėta įlindo į ten stovėjusią statinę.

Partizanų likimas

Partizanų būriai, kurie įsikūrė Pasartės srityje ar kitose vietose, pasizymėjo drąsa ir įvykdė daug didvyrų žygių kovose su raudonosios armijos daliniais ar stribus. Nors partizanų sąlygos buvo labai blogos, bet dvasia jie buvo stiprūs ir žuti dėl Lietuvos laisvės nebijojo. (B.d.)

REZISTENCIJOS SAJŪDIS ZARASŲ APSKRITYJE RUSŲ IR VOKIEČIŲ OKUPACIJOS METAIS

PETRAS MATEKŪNAS

Nr.8

(Tęsinys)

Iš pradžių partizanų būriai buvo nedideli. Daugiausia partizanų būrių susiorganizavo vakarinėje Zarasų apskrityje dalyje: Dusetų, Antazavės, Antalieptės, Baltriskių ir Imbrado bei Stelmuzės apylinkėse. Partizanų, Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, kas diena daugėjo. Prie jų prisidėjo buvę studentai, moksleiviai ir kaimo jaunimas, nes krašte, rusų bolševikų kariuomenei nužygiavus į Vakarus, vietos komunistai, ypač žydai ir maskoliai, pakėlė galvas ir pradėjo, kaip ir per pirmąją okupaciją, terorizuoti vietos gyventojus. Nors partizanai gyveno miškuose, bet žinojo, kas dedasi ju teviškoje ir apylinkėse, nes palaikė gerus ryšius su gyventojais. Jie su patsidavėliais, nepaisant, ar tai buvo lietuviai, maskoliai ar žydai, greitai susitvarkydavo.

Tautos išdavikų likvidavimas

Zarasų miesto ir jo apylinkių komunistai norėjo, kad

ūkininkai būtų suvaryti į kolchozus. Tuo reikalu 1945 m. Malinausko Suvieko kaimo, Imbrado valsčiuje, įvyko vykdomųjų komitetų pirmininkų pasitarimas, kuriame dalyvavo Edv. Misiūnas iš Imbrado, Petras Bardininkas iš Suvieko ir rusų Pelagija Vetlovaite-Aruliene iš Zarasų, antrą kartą Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą grįžusi iš Rusijos. Iš Lietuvos buvo pabėgusi tuo metu, kai vokiečių kariuomenės daliniai priartėjo prie Zarasų. Grįžusi apsigyvenusi Zarasuose. Dirbo apskrities vykdomajame komitete irėjo kolūkių steigimo instruktorės pareigas. Ji buvo žiauri komunistė, nusistatiusi prieš lietuvių tautą.

Apie tai sužinojo partizanai. Kai sutemo, jie tyliai prisitartin prie Malinausko namo. Namo langas dar buvo neuždengtas ir gerai matėsi visi tautos išdavikai, kurie sėdėjo aplink stalą ir tarp savęs kalbėjosi. Partizanai ilgai nelaukė, iš automatų į langą paleido šūvių. Pabiro lango stiklai, užgeso šviesa ir visi sužeisti tamsioje sukrito ant grindų. Iš jų sunkiausiai buvo sužeisti Edv. Misiūnas, Petras Bardininkas ir namo šeimininkas Malinauskas. Nutekėjus kraujui, visi šie trys tautos išdavikai mirė, o Malinausko dukte Vilhelmina Svidenskienė ir Pelagija Aruliene buvo sužeistos. Pelagija Aruliene po to sužeidimo visą gyvenimą liko invalide.

Pelagija Vetlovaite-Aruliene buvo rusė, gimusi Maskvoje. Per pirmąją pasaulinį karą ištekojo už lietuvių Prano Arulio, kilusio iš Katkusių kaimo, Imbrado valsčiaus, Zarasų apskr. Pranas Arulis su ja po karo

grįžo iš Rusijos. 1924 m. paaiškėjo, kad Pelagija buvo jo antroji žmona, o teisėta žmona gyvena Latvijoje. P. Arulio buvo iškelta baudžiamoji byla. 1925 m. P. Arulienei apygardos teismas už dvipatystę jį nubaudo – gavo pusantrų metų kalėjimo, o antrosios jo vedybos buvo pripažintos neteisėtoms. Jai buvo atimta Lietuvos pilietybė.

Po atliktos bausmės Pranas Arulis su Pelagija gyveno savo 15 ha ūkyje Imbrado valsčiuje.

Kai Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga, kaip rašo savo knygoje *Vergijos kryžkeliuose*, tremtinė, Sibire iškentėjusi 17 metų, Stasė Rūkienė, „nuteisėtos Arulienės kailyje atbudo maskoliškas kraujas“.

Pelagija Vetlovaite-Aruliene Zarasų mieste ir jo apylinkėje buvo laikoma pabaisa, kuri su milicininkais darė kratas pas numatytus išvežti į Sibirą. Ji buvo labai aktyvi tremiant nekaltus žmones.

Vilhelminai Svidenskienei buvo persauta koja. Ji dirbo Suvieko ambulatorijoje sanitare ir buvo Kalinino vardo moterų tarybos pirmininke.

Tai toks buvo Imbrado apylinkės partizanų teismas tiems, kurie norėjo iš ūkininkų atimti žemes ir suvaryti į kolchozus. Kritus pirmiesiems tautos išdavikams, ne taip greitai atsirado norinčių užimti jų vietas, bijoję susilaukti tokio pat likimo. Zarasų krašto ūkininkai galėjo dar keltą metų laisvai pagyventi.

Toki pat mirties sprendimą padarė ir Baltriskių apylinkės partizanai, vadovaujami Juozo Zavackio. Buvo sušaudytas Jasnickis iš Steponiškių kaimo, rusas sen-

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

PASIRENGIMAS ŠV. KOMUNIJAI

Eucharistijos šventimą vainikuoja šv. Komunija. Duonos ir vyno — tų žemės ir žmogaus darbo vaisių, kaip yra sakoma aukojimo maldoje, — pavaldais gyvais ir tikrais Kristus tampa Velykų slėpinį šventiančios bendruomenės maistu. Šiam ypatingam momentui reikia tinkamai pasiruošti, nusiteikti, nes tiksliai nuosirdus noras priimti Eucharistinį Jėzų atveria kelią į tikrąją bendrystę su Juo. Deramai nusiteikti šv. Komunijai padeda tiek bendra šv. Mišių liturgijos sąranga, tiek apeigos prieš priimant Kristaus Kūną ir Kraują.

Tokio pasirengimo svarbą ir padarinius pamokomai atskleidžia mokinių, keliavusių į Emausą, pirmąją savaitės dieną, patirtis, apie kurią kalbama evangelijoje pagal Luką (24, 13-35). Naujojo Testamento tyrinėtojai šiame tekste išvylgia sąsają su Velykų vakariene, kurią Kristus valgė su mokiniais prieš savo kanciją ir mirtį. Mokinių neatpažintas Jėzus vakarieniavo su jais prie stalo, paėmė duoną, sukalbė laiminimo-maldą, laužė ir duoda valgyti. O kas vyksta prieš tai? Mokytojo mirties ant kryžiaus prisilgtiems bei apimtiems nerimo ir nusivylimu mokiniais Jėzus tarsi surengia Šventojo Rašto, t.y. ligtolinio rašytinio Dievo žodžio, „pamoką“. „Ir, pradėjęs nuo Mozės, primindamas visus pranašus, jis aiškino jiems, kas visuose Raštuose apie jį pasakyta“ (24, 27). Po to mokiniai — primygtinai prašo nepažįstamąjį Pakeleivį užsukti pas juos. Ir tada, vakarieniavę prie bendro stalo, Švečiui laužiant duoną ir duodant ją valgyti, įvyksta didžioji permaina: mokiniams „akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų“ (31 eil.).

Šiame pasakojime galime įžvelgti mūsų susitikimo ir susivienijimo su Kristumi Eucharistijoje pirmavaidį. Kaip dažnai ne vienas iš mūsų ateina prie altoriaus panašiai jausdamasis kaip Emauso mokiniai. Neretai esame kupini nerimo dėl dabarties ar ateities, slėgiami įvairiausių rūpesčių, pavargę nuo kasdienybės naštos. Žodžio liturgija, per kurią skaitomi ir aiškiami Šventojo Rašto tekstai, mums padeda pajusti savųjų

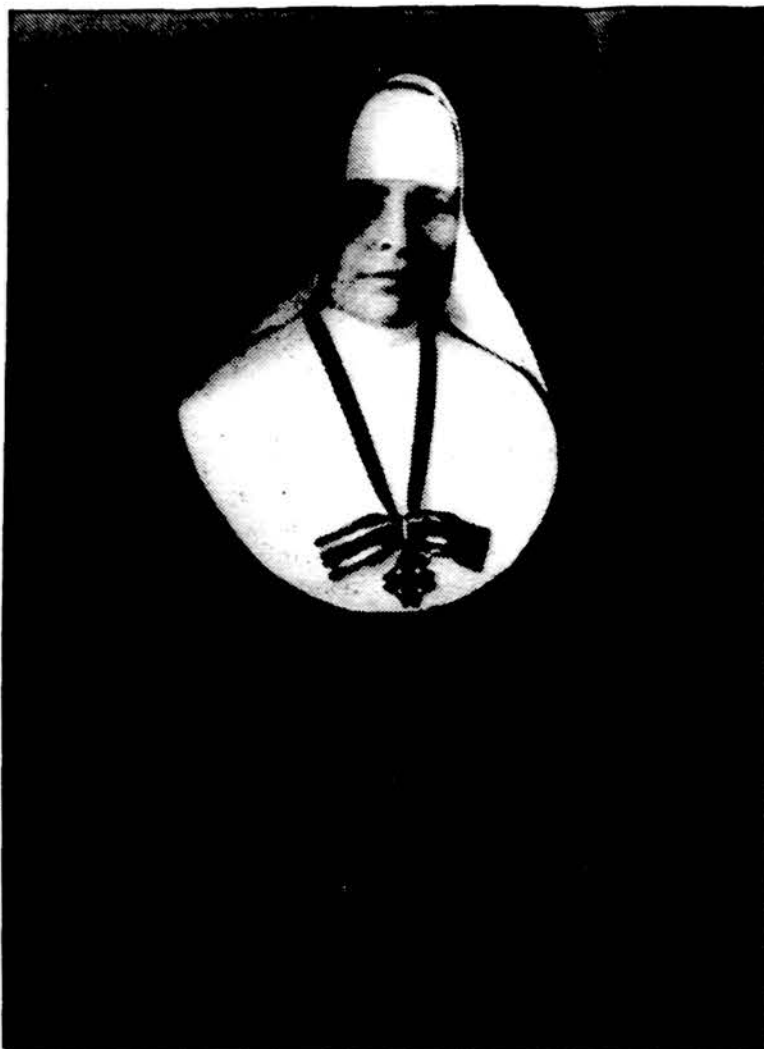
vargų prasmę ir netgi išsklaidyti susikaupusį nerimą. Nuliūdę Emauso mokiniai taip pat pirmiausia klausosi, kaip Jėzus (vos dar neatpažintas!) aiškina „visus Raštus“, ir tai stipriai paveikia jų dvasią: „Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?“ (32 eil.). Žodžio liturgija, pirmoji Eucharistijos šventimo dalis, turi ir mums „uždegti širdis“, t.y. sustiprinti tikėjimą Dievo artumu ir pasitikėjimu Jo globa, kai vis sunkesnė tampa gyvenimo našta. Šv. Mišių metu skaitomas Dievo žodis turėtų atverti mūsų širdis dar didesniam vienybės su Kristumi troškimui. Mes, tarsi tie Emauso mokiniai, suvokę Raštų prasmę, savo širdyse prasišviečia Viešpaties: „Pasilik su mumis!“. Ir kaip mokiniams atsivėrė akys ir jie pažino Jėzų, valgydami Jo palaimintą ir padalytą duoną, taip ir mes galime tikėtis tikrojo susitikimo ir susivienijimo su Kristumi, kurį priimame duonos ir vyno pavaldais.

Deramai nusiteikti eucharistinei vienybei su Kristumi padeda ir liturginiai žodžiai bei veiksmai prieš pat priimant šv. Komuniją.

Komunijos apeigos prasideda „Tėve mūsų“ maldą. Tai pirmasis tiesioginis pasirengimas šv. Komunijai žingsnis. Kalbėdami šią paties Kristaus išmokytą maldą, mes iškilmingai pareiškiame, kad Jėzus laikysena dangiškojo Tėvo atžvilgiu ir Jo paskelbtąjį vienybę tvarką yra mūsų gyvenimo pamatas. Pirmąją maldos dalį sudaro trys prašymai: tesie šventas Tavo vardas, teateinie Tavo karalystę, tesie Tavo valia, kaip danguje taip ir žemėje. Juos kalbėdami, mes pasizadame sekti Kristumi, kuriam Tėvo valios vykdymas — Jo šlovės apreiškimas pasauliui ir prisiartinimas Dievo karalystės skelbimas — buvo kaip maitinimas. Toliau prašome kasdienės duonos. Šio prašymo vieta bendrame „Tėve mūsų“ maldos kontekste primena Jėzaus raginimą nesisieioti dėl žemiškų dalykų, kurių vaikosi pagonys, bet pasitikint Tėvo apvaizda pirmiausia ieškoti Dievo karalystės, o visa kita „bus pridėta“ (plg. Mt. 6, 31-33).

Vidutė Pirmosios Komunijos dieną.

Motina Marija Kaupaitė su Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordinu, kurį jai suteikė Lietuvos vyriausybė 1943 m. birželio 14 d., kaip padėką už veiklą Lietuvos ir Amerikos lietuvių labui.

NAUJAS PAMINKLAS MOTINAI MARIJAI KAUPAITEI

Vieniemis metams praėjus, kai Dievo tarnaitės Motinos Marijos Kaupaitės, Švento Kazimiero seserų įsteigtos, palaikai buvo perkelti iš Švento Kazimiero kapinių Čikagoje į Šv. Kazimiero seserų motiniską namą, jos šventi palaikai guli naujame „cararra“ marmuro sarkofage seselių koplyčioje. Daug žmonių iš tikrųjų dalyvauja Mišiose kiekvieną pirmą mėnesio šeštadienį, meldžiant, kad Motina Marija būtų paskelbta palaiminta. Kiti žmonės ateina, kada gali melstis prie jos pa-

laikų, ieškant užtarimo savo reikaluose.

Norint apsaugoti ir pažymėti vietą, kurioje Motina Marija buvo palaidota 1940 m. balandžio 21 d. Švento Kazimiero kapinėse (Lot 8), seselės paruošė naują paminklą. Šis paminklas pagamintas iš rausvos spalvos akmens, atvežto iš Kanados. Ant akmens trumpai parašyta Motinos Marijos istorija, pradedant gimimu Gudeliuose, Ramygalio, Lietuvoje, tęsiant su jos Švento Kazimiero Seserų Kongregacijos 1907 metais įsteigimu, bai-

Prašydami Tėvą atleisti mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams, netiesiogiai pasizadame visada vadovautis Kristaus priesaką būti gailėtingiems, kaip Tėvas yra gailėtingas (plg. Lk 6, 36-37). „Tėve mūsų“ maldą yra tarsi esminė Kalno pamokslas, kurį Jėzus patvirtino savo gyvenimu, santrauka. Taigi ją kalbėti — tai įsipareigoti nuolat siekti pažinimo ir Kristų, kuris yra vienintelis pas Tėvą vedantis kelias. Šv. Komunija yra tikrai prasminga tikrai tada, kai ji neatskiriama susijusi su tvirtu pasiryžimu kasdienybėje vadovautis Jėzaus mokymu ir Jo gyvenimu pavyzdžiu.

Po „Tėve mūsų“ maldos Eucharistijos šventimui vadovaujantis kunigas kalba dvi trumpas maldas, kuriose vyrauja ramybės ir vienybės motyvai. Ramybė yra pirmoji Prisikėlusiojo Kristaus dovana apaštalam (plg. Lk 24,26; Jn 20,19-20), todėl tai ir Viešpaties artumo ženklas: „Aš palieku Jums ramybę, duodu jums savo ramybę“. Minėtuose maldavimuose ramybė siejama su išvadavimu iš nuodėmės. Susitaikymas su Dievu ir žmonėmis yra ir trokšamos vienybės laidas. Nuodėmė, išsikerojusi žmonių širdyse, yra Kristaus teikiamos ramybės ir vienybės stokos priežastis. Todėl kunigas visos bendruomenės vardu prašo, kad šv. Komunija, kurioje ypatingu būdu vienijamės su Kristumi, būtų ją priimančiųjų ramybės ir vienybės šaltinis.

Po šių maldų tikintieji yra paraginami palinkėti vieni kitiems ramybės. Tai labai reikšmingas liturgijos momentas. Ramybės palinkėjimas

nėra tik paprastas pasisveikinimas ar šv. Mišių pradžioje atlikto gailėsio akto patvirtinimas. Tai momentas, liudijantis bendruomenišką šv. Komunijos pobūdį. Tai pasiryžimo nuodėmėms ir nesavanaudiškai tarnauti kitam žmogui ženklas; ir tiksliai toks nusiteikimas gali atverti kelią į tikrąją vienybę su Kristumi. Antra vertus šv. Komunija yra dalijimasis viena ir ta pačia Gyvenimo Duona, teikiantis amžinąjį gyvenimą. Tad priimamas Kristaus Kūnas ir Kraujus yra Eucharistijos dalyvių bendrystės išraiška ir laidas. Ramybės palinkėjimas taip pat yra dalijimasis šia Kristaus dovana.

Kiekvieno liturginio veiksmo momentas nusako ir paties veiksmo prasmę. Ramybės palinkėjimui skirtas šv. Mišių momentas nėra atsitiktinis. Kito Eucharistijos šventimo momentu šis veiksmas turėtų būti atliktas prasmę bei reikšmę. Pasak Theodore E. Dobson, šv. Mišių pradžioje ramybės palinkėjimas reikštų pasisveikinimą, po gailėsio akto — atleidimą ir atsiprašymą, pačioje Eucharistijos liturgijos pabaigoje — bendruomenės narių pasiryžimą gyventi taip, kaip įpareigoja pats Eucharistijos slėpinys. Esamas ramybės palinkėjimo momentas atveria patį giliausią šio veiksmo prasmę: priimdami vieni kitus ir save pačius kaip silpnus ir nuodėmingus, tačiau Dievo mylimus vaikus, Eucharistijos puotoje mes jaučiamės kaip viena šeima ir pažadame padėti vieni kitiems išsaugoti Kristaus teikiamą ramybę, vedančią į vienybę su Dievu džiaugsma.

Stasys Poniškaitis

Bažnyčios žinios, 2000 m. Nr. 8

giant jos mirtimi 1940 metais. Gražus lietuviškas kryžius ir Motinos Marijos paveikslas puošia paminklą. Šis naujas paminklas bus palaimintas per metines Mišias Mirusiųjų Prisiminimo dieną, gegužės 29 d. Švento Kazimiero kapinėse. Arkivyskupas Paulius Marčinkus aukos Mišias 10:30 val. ryte. Kun. Jonas Kuzinskas, Šventos Seimos senelių prieglaudos kapelionas, kartu koncelebruos Mišias. Visi mielai kviečiami dalyvauti Mišiose ir naujo paminklo palaiminime ir pašventinant naująją Šv. Jėzaus Širdies vietą seselių kapavietėje.

Motinos Marijos Kaupaitės beatifikacijos byla daug pažengusi. „Positio“, tai yra 972 puslapių knyga, kurioje surašyta Motinos Marijos autobiografiniai raštai ir 57 žmonių liudijimai, kurie ją pažino ir liudija jos didvyriškai išgyventą dorybių gyvenimą, buvo užbaigta vasario mėnesį seselės Margaret Petcavage, SSC, kuri yra Motinos Marijos bylos vicepostulatorė. Šis svarbus darbas buvo neseniai išsiųstas į Romą.

Švento Kazimiero seserys kviečia visus atsilankyti Motinos Marijos Mišiose kiekvieną pirmą šeštadienį, 9:30 val. ryte, jų motiniškam name, melsti palaimos beatifikacijos bylai. Motina Marija būtų pirmoji lietuvių kilmės moteris paskelbta palaimintąja. Knygėlės „Jūs mylinti“ apie Motinos Marijos Kaupaitės gyvenimą galima gauti lietuvių, ispanų,

SKELBIMAI

ELEKTROS
VEDIMAI - PATAISYMAI
Turū Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapalis ir Off. Mgr. Audas
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPALIS
3208 1/2 West 96th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews.
No exp. necessary. Will train. Must
have valid driver's license and trans-
portation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

Kalame visų rūšių „sidings“,
„soffits“, įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir
dengiamė stogus. Skambinti
Romui tel. 630-774-1025.

Pažintinė kėlionė po
Čikagą ir Illinois valstiją.
Tel. 312-560-1125;
708-205-1394;
708-442-7516.

Reikalingi vyrai ir moterys namų
valymui Naperville rajone.
Pageidaujama, kad turėtų savo
automobilį. Geros darbo sąlygos.
Galima susikabinti rusiškai,
lietuviškai. Tel. 630-579-1366;
630-341-4242.

arba anglų kalba, pasiteirau-
jant pas seses kazimierietes
(773) 776-1324.

SMP

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
OFF: (773) 886-8888
HOME: (708) 425-7180
FAX: (708) 425-4819

RIMAS LSTANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybių įkainavimas vertai
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Caregivers needed — 24 hour live in,
work 12 days and off two days. Most
jobs in southern Wisconsin and north-
ern Illinois. Required: must speak Eng-
lish, experience, references, driver's
license. Please call: Home Healthcare
International, 1-262-763-2613. Earn
\$85 to \$150 per day. Need someone for
a quadriplegic (bible legal). Need 3
women for Alzheimer patient. Will in-
terview on Wednesday.

TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
SALDYTVUS, SILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS,
ORO VĖSINTUVUS.
H.DECKYS
TEL. 773-585-0824

Reikalinga moterėlė ir
vyrišką rūbų siuvėja; 4412
W. 59 St. Tel. 773-735-5667.
Kalbėti angliškai arba
lenkiškai.

EUCCHARISTIJOS ŠVENTIMO ASPEKTAI NAUJOJO TESTAMENTO TEOLOGIJOJE

KUN. DOC. DR. JONAS IVANAUSKAS

Per Paskutinę vakarienę Jėzus atliko du paprastus, tačiau ritualinio pokylio veiksmus. Tradicija mums perdavė jų paveikslą ir atminimą: Jėzus paėmė duoną ir, sukalbėjęs laiminimo maldą, laužė ją ir davė mokiniams valgyti. Taip pat paėmė vyno taurę ir, sukalbėjęs laiminimo maldą, davė iš jos mokiniams gerti.

Duodamas duoną, Jėzus sakė: „Tai yra mano kūnas“. Matas ir Morkus prieš šiuos žodžius įterpia žodėlį „imkite“, o Matas — dar ir „valgykite“. Lukas ir Paulius (1 Kor.) nemini šio kvietimo, tačiau įterpia kitą labai svarbią pastabą: „kuris yra už jus atiduodamas“. Jie taip pat po žodžių, skirtų duonai, įterpia pažodžiui tapatų Jėzaus paliepimą: „Tai darykite mano atminimui“.

Apie vyno taurę tradicijos kalbama nevisiškai vienodai. Tačiau pakanka pabrėžti, jog pasakodama tiek apie duoną, tiek apie vyno taurę, tradicija nuosekli ir logiška: kaip duona yra Jėzaus „už jus duodamas“ kūnas, taip ir vyno taurė yra Šandoros kraujas (Mt. Mk), „kraujus, kuris už jus išliejamas“ (Lk. 1 Kor.), „kuris išliejamas už daugelį“ (Mt. Mk).

Tiek Kristaus kūnas, tiek kraujas (gyvybė) yra „dėl mūsų“. Šiais žodžiais Jėzus pareiškia, kad savo gyvybę dovanoja taip, kaip savo bičiuliams davė duoną ir vyną. Mokinių bendruomenė šį Jėzaus norą suprato ir ištikimai perdavė. „Tai darykite mano atminimui“ (Lk. 1 Kor.) arba, nuplovus kojas: „Aš jums daviau pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums daviau“ (Jn 13,15). Ką turėjo minty Jėzus tai liepdamas? Kartoti šias apeigas ar sekti jo gyvenimą? Iš tikrųjų, Jėzus lygiai norėjo ir vieno, ir kito. Taip pat yra tikra, kad Jėzus abu šie troškimai buvo iš esmės susiję. Paulius, gerai suvokiantis Jė-

zaus norą, pasmerkia plintančią tendenciją grynai ritualizuoti, subanalinti Mokytojo paliepimą. Paulius aiškiai suvokė šį pavojų ir nedelsdamas atkreipė į tai tikintųjų dėmesį. Apsiriboti prisiminimu (šventimu) to, ką darė Viešpats, ir nedaryti to, ką Jis darė, reiškia nešvesti Vakarienę; kas apsiriboja tik šventimu, tas nepripažįsta Viešpaties kūno (plg. 1 Kor. 11,27-29).

Negalima sakyti, jog vertai Viešpaties vakarienę šventia atsiskaitantis daryti tai, ką Jis darė, arba gyventi taip, kaip Jis gyveno.

Giliausias Jėzaus noras atsiskleidžia parenkant savo veiksmui ir maisto produktus. Duona ir vynas turi prasmę, tik būdami dėl ko nors. Dėl tų, kurie valgo, ir dėl tų, kurie geria.

Nesuvalgyta duona yra nepanaudota duona; neišgertas vynas yra nepanaudotas vynas. Lygiai taip pat ir gyvenimas, nepadovanotas kitiems, yra gyvenimas, stokojantis tikslą. Kaip nesumaltas kviečio grūdas netampa duona, kaip neišspausta vynuogė netampa vynu, taip ir valgyti bei gerti neįmanoma, jeigu kas nors „nemiršta“. Giliausia valgymo simbolio prasmė apima ne tik stalo dalyvių elgesį, bet ir maisto bei stalo dalyvių santykį. Kas kas gali valgyti vien tik todėl, kad yra kažkas, kas leidžiasi valgomas. Stalo dalyvių gyvenimas yra įmonomas tik todėl, kad kažkas leido sau mirti. Žmonės gyvena tik todėl, kad Jis tiesiog atidavė save jiems ir leidosi mirti ant kryžiaus, kad galėtų maitinti viso pasaulio gyvybę. Kaip kviečio grūdas, kaip vynuogė. Kaip sulaužyta duona.

Neatsitiktinai pirmieji Eucharistijos varda nurodo Jėzaus veiksmą (duonos laužymas) arba įvykį (vakariene). Tai rodo, jog buvo suprasę, pats giliausias Viešpaties no-

ras: krikščioniškasis tikėjimas nesiskiria nuo Mokytojo religinio elgesio, bet yra pats Kristaus mokinių gyvenimas. Jie neturi nieko kito pasaukti, kaip savo gyvenimą. Jų auka yra savo gyvenimo paaukojimas, jo atidavimas broliams. Lygiai taip kaip Jėzaus.

Šie mokytojo veiksmai turėjo labai paveikti mokinių vaizduotę ir širdis. Atlikdami šiuos veiksmus, mokiniai išdėstė net grėivę žydų ritualinėms puotoms taisyklės. Pavyzdžiui, gerdavo iš vienos taurės, kai tuo tarpu anskčiau kiekvienas stalo dalyvis turėdavo savąją taurę. Ritualinių taisyklių buvo nesilaikoma norint kuo labiau pabrėžti paralelizmą su duona.

Pats duonos laužymas nebuvo jokia naujovė, galinti papiškinti maldingą izraelitą. Duonos laužymas buvo pagrindinis izraelitų nuomose atliekamų apeigų elementas, pradedant valgyti. Jėzus tai viešai dažnai darė, pavyzdžiui, padaugindamas duoną. Taip pat ir Emause, dviejų mokinių akivaizdoje, Jėzus atliko tą patį veiksmą, ir būtent iš šio veiksmo mokiniai Jį pažino (Lk. 24,30,35).

Tai, kad turėjo daryti mokiniams įspūdį, buvo ne pats veiksmas bet nauja prasmė, kurią veiksmu suteikė Jėzaus žodžiai. Mokiniai turėjo suvokti, kad čia iš tikrųjų prasideda kažkas naujo — ne kas kita, kaip įkuriamas naujoji Šandora Jėzaus kraujuje.

Bažnyčios žinios, 2000 m. Nr. 5

POPIEŽIAUS JONO PAULIAUS II 80-OJO JUBILIEJAUS PAMINĖJIMUI SKIRTA PARODA

2009 m. gegužės 18 d. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje (Gedimino pr. 51) atidaryta Popiežiaus Jono Pauliaus II 80-ojo jubiliejaus paminėjimui skirta paroda. Parodos atidaryme dalyvaus J. E. arkivysk. Audrys J. Bačkis. Paroda veiks iki 6 m. birželio mėn. 6 d.

2000 m. gegužės 18 d. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios, prašančios Dievo palaimos popiežiui Jonui Pauliui II.

Lietuvos Vyskypų konferencijos 2000 metų Jubiliejaus komitetas

KAD TAVE KUR MUZIKLAS!

Kad tave trauma griebtų! Po šimto aukcionų! Eik sau po kondicionierium! Štai, su „lietuviška“ naujakalbe galima vajzdžiai nusikeikti. Tie gremėdžiški žodžiai užtektinai baidūs (ir juokingi) — neblogai tikytų į keiksmatodžius.

Sakoma, kai širdį skauda, reikia nusijuokti. O širdį vis labiau skauda, skaitant mūsų spaudą, kurioje pradėjo dygt svetimžodžiai, pateisinami „tarptautiškumu“, nepaisant, kad daugelis jų turi aiškius lietuviškus atitikmenis. Technikai ir elektronikai šiuolaikiai pirmyn šuoliuojant, zinoma, daug ko negalima lietuviškai žodžiais pasivyti. Tačiau tais atvejais, kada sąvokai nėra lietuviško žodžio, pagerbimui mūsų brangią ir vienintelę kalbą, rašydami svetimžodį kabutėse ir jo nelinksniodami. Tėbūna aišku, kad jis tik svečias, o ne „adekvatus nacionalinis“ keiksmatodis; kad ilgainiui neatsitiktų, anot poeto Bradano... „kai žodžiai, kaip kareiviai, eina mirti ir abejoja prisikėlimu...“

Nijolė Užabalienė
Chicago, IL

DEKOJAME ŽYNYNO JAV LIETUVIAI RĖMĖJAMS

Šių metų vasario mėnesį spaudoje pasirodė žinyno rengėjų pasiryžimas baigti rengti ir išleisti II tomą, surinkus jam prenumeratą ir aukų, susilaukę atgarsio. Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas Vilniuje gauna čekių su prašymais užsakyti antrąjį tomą, o kiti prašo atsiųsti dar ir pirmąjį. Džiaugiamės, kad atsirado paremiatorių žinyno leidimui net ir didesniais aukomis. Žinyno rengėjai jiems nuodėdžiai dėkoja.

Viena iš pirmųjų aukotojų yra Amerikoje ir Lietuvoje žinoma dailininkė iš Čikagos Magdalena Birutė Stankūnienė. Viešėdama Lietuvoje, su JAV LB pirmininke Regina Narušiene ir kitomis višiomėmis ir kultūros veikėjomis Dalia Puškorienė, Marija Remienė, Liuda Rugienė, dalyvavo kovo 12 d. parodoje „Sugrįžusi išėjimo dalis“ atidaryme Vilniuje Radvilų rūmuose. Greta kitų dailininkų kūrinių rūmų salėse žiūrovai gali gerėti ir visa dešimčia jos grafikos ir tapybos paveikslų. M. B. Stankūnienės paveikslų yra daugelyje Lietuvos muziejų, jais puošiasi autorės, gimtojo krašto — Suvalkijos bibliotekos, Martyno Mažvydo bibliotekos Vilniuje skaityklos, taip pat ir Leidybos institutas. Apsilankiusi jame, dailininkė instituto direktoriui Rimantui Kareckui įteikė 5,000 Lt. Šia auka žinyno leidimui ji nori pagerbti prieš 6 metus mirusį savo vyrą inžinierių Joną Gintautą Stankūną. Žinyno II tome bus pasitelbtos visų aukotojų sąrašas. Tikimės, kad šiuo gražiu dailininkės M. B. Stankūnienės pavyzdžiu paseks ir daugiau tautietėjų, suprantantių leidinio svarbą Lietuvos istorijai ir kultūrai.

Šia proga norime padėkoti ir II tomo prenumeratoriams bei aukotojams, atsiuntusiems bei 100 dolerių čekį: kunigui Vincui Valkavičiui iš Norwood, MA, bei Jonui Žukui iš Woodhaven, NY. Primename, kad žinyno prenumeratorius su atsiuntimu kaina — 35 JAV doleriai. Prenumeratos ir aukų čekius su užrašu „Žinynei JAV

lietuviai“ prašytume siųsti adresu: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas L. Asanavičiūtės 23, LT-2050, Vilnius, Lietuva (Lithuania).

Rimantas Kareckas
Direktorius

O GAL PUTIN — BERIJOS SŪNUS?

Suprantama, kad Vladimir Putin, dabar esantis Rusijos prezidento pareigose, asmenybė sulaukia daugiausia dėmesio ne tik patioje Rusijoje, bet ir užsienyje. Jam didelį dėmesį rodo žiniasklaida, kuriai rūpi, kiek galima plačiau papasakoti apie šį, dar labai mažai atsiakleidusį, stipriai paslaptingą ir netikėtai politinės virstūnės iškilusį, žmogų. Kad Putin asmenybė yra didelė mįslė ne tik užsieniui, bet ir pačiai Rusijai, parodo rašiniai žiniasklaidoje.

Štai rusiškas laikraštis „Obzor“ (lit. „Apžvalga“) šių metų kovo 17-23 d. numeryje išspausdino net du straipsnius tokiomis antraštelėmis: pirmasis — „Putin — didysis, galinasis, baisusis ir... paslaptingasis“, antrasis — „Misteris Iksas“. Ir viename, ir kitame bandoma įminti Putino mįslę — kas jis toks, iš kur kilęs, kas jo tėvai, kokia jo vaikystė, jaunystė, kaip klostėsi jo vėlesnysis gyvenimas. Visur pateikiama net po tris ar daugiau jo gyvenimo, veiklos ir kilmės versijas. Kuri — tikra, niekas nežino. Bandoma ateiti ir jo karjerą nuspėti iš žvaigždžių. Straipsnyje — „Visos žvaigždės ties Putin“ (gimusiui 1952 m. 7 d. Leningrade, ryškiam žodiuko „Svarstyklė“ ženkle) numatoma didelė žvaigždžių įtaka Putin sekmei. Tačiau Putin negeria pokštą gali iškirsti Uranas, paversdamas liaudies masių meilę, iki šiol rodomą Rusijos prezidentui Putin, dideliu nepasitenkinimu ir net neapykanta jam. Po balandžio 16-osios dienos, dėl žvaigždžių išsidėstymo, prezidentui Putin, gali įvykti didelė nelaimė, todėl patariama nevykti į Baltijos valstybes, Sibirą, Londoną, Berlyną, Novgorodą, Riazanę, Galiciją ir Ulanovską. Ar tiesą sako astrologai neaišku, o ką kalba apie Putin žmones gatvėse, galima nugarsti jau ir dabar.

Vieną tokį dviejų rusų pokalbį visi netikėtai, besirenkant ir bevartant jau anksčiau minėtusius laikraščius, pavyko nugarsti viename rusiška-me prekybos centre. Pokalbis sukosi apie patį Putin ir jo kilmę. Pirmasis pokario dalyvis tvirtino žiną, kad Putin yra nesantuokinis vieno didelio KGB veikėjo sūnus, išaugintas ir išauklėtas visiškai kita pavarde. Tas aukštasis veikėjas, jo teigimu, tikrasis Putin tėvas — ne kas kitas kaip tik

(Atkelta iš 3 pal.)

nereorganizuoti žemesnių, pakopų mokyklų valstybine kalba; Šaltininkų ir Vilniaus savivaldybėms — nepažeidinėti tėvų konstitucinės teisės rinktis mokyklą norima kalba ir steigti švietimo įstaigas valstybine kalba tose vietose, kur yra pageidaujanti. Iš LR vyriausybės prašo papildomų lėšų Vilniaus apskrityje, nes jų nepakanka švietimo įstaigų steigimui, vykdančiam Rytų Lietuvos rajonų socialinio plėtojimo 1996-2000 m. programą; šią programą pratęsti iki 2003 m. Seimas ir vyriausybė yra prašoma įpareigoti Vilniaus rajono savivaldybės tarybą perduoti įstaigas Vilniaus apskrityje viršininko administracijai kartu su įstaigoms priklausantiu finansavimu. Taip pat konferencija konstatuoja, kad tarptarptamentinė ryšių su Lenkija grupė tinkamai neatstovauja Lenkijos Respublikoje gyvenančių lietuvių interesams. Prašoma skubiai imtis priemonių, kad būtų atkurtos 7 pagrindinės mokyklos lietuvių dėstomąja kalba Seinų-Punsko krašte, kad būtų išskelta pasienio užkarda iš Punsko.

Rytų Lietuvos švietimas

Pietryčių Lietuvoje jau „Perestroikos“ laikais vietos valdžia mšrias mokyklas ar klases rusų dėstomąja kalba ėmė keisti į mokyklas lenkų dėstomąja kalba. Šios mokyklos perėmė mokyklų rusų dėstomąja kalba patalpas, mokyklo priemones.

Mokyklos valstybine kalba pietrytiniuose Lietuvos rajonuose sparčiau galėjo kurtis tik tuo metu, kai pusantrų metų truko tiesioginis valdymas, bei šiuo metu, kai šio darbo ėmėsi Vilniaus apskrityje. Šios mokyklos dažniausiai neturėjo patalpų, mokyklo priemonių, be to, joms kurtis sudėtinga ir dėl vietos valdžios požiūrio. Antai tik pietryčių Lietuvos savivaldybėse priimtas sprendimas steigti mokyklų I ir V klases tik tuo atveju, jeigu yra ne mažiau kaip 5 vaikai. Tačiau teisinant šią lėšų stoka, tai dažnai nevykdoma.

Nors lietuviškų mokyklų tinklas ir plečiasi, jų vis dar nėra 33-ose Pietryčių vietovėse. Šių vietovių gyventojai neturi galimybių mokyti savo vaikų valstybine kalba.

— Berija. Antrasis pokalbio dalyvis lyg bandė netvirtai prieštarauti, bet greitai nusileido ir pradėjo svarstyti, o gal kartais ir tiesą sako jo pašnekovas. Suklausau ir aš. Ką žinai, o gal?...

Paruošė ir vertė iš rusų spaudos
Violeta Rutkauskienė

Dauguma naujų mokyklų valstybine kalba ir šiuo metu tebėra pradinės. Vietos savivaldybės plėsti jas atsisakė, todėl to ėmėsi pagal galimybes Vilniaus apskrityje viršininko administracija: pradėjo jas reorganizuoti į pagrindines, tėvai nesiryžta leisti į jas vaikų, nes toliau mokyklis reikia vykti tolokai nuo gyvenamosios vietos. Pavyzdžiui, 1996 m. Vilniaus rajono savivaldybė atsisakė steigti penktą klasę Sužionių, Medininkų, Buivydių pradinėse mokyklose, ir tais metais į šių mokyklų I klase neatėjo nė vienas mokinys, tačiau jau kitais metais, kai apskritis šiose vietovėse steigė V klase, ir į I klase susirinko nemažai mokinių.

Vietos gyventojai vis dažniau apsisprendžia mokyti savo vaikus valstybine kalba, kaip reikalingesnę gyvenime. Dėl šios ir kitų priežasčių mokinių mokyklose valstybine kalba ir toliau gausėja. Tačiau trūksta patalpų, inventoriaus, mokyklo priemonių, pedagogams — gyvenamojo ploto. Priklausantys pradinėms klasioms, šios mokyklos jaučia didžiulį patalpų stygių. Dažnai į ne visai užpildytus senųjų mokyklų pastatus mokyklos valstybine dėstomąja kalba neleidžiamos, o statyti naujus pastatus ar priestatus — brangu. Štai Rudaminioje tik pastatius naują mokyklą rusų lenkų dėstomosiomis kalbomis, į senas patalpas persikėlė mokykla lietuvių dėstomąja kalba. Tikslinga, kur įmanoma, persikirstyti patalpas tarp mokyklų valstybine ir nevalstybine dėstomosiomis kalbomis. Trūkstant lėšų, mokyklos valstybine kalba Vilniaus apskrityje steigia tik ten, kur tai padaryti galima su mažiausiomis išlaidomis. Dėl to kasmet lieka neįsteigta daug naujų švietimo įstaigų (pradinių ir pagrindinių mokyklų, darželių), kurių prašė tėvai (1998 m. apie 20).

Kad tėvai neleistų savo vaikų į mokyklas valstybine kalba, dažnai taikomas ir spaudimas tėvams (pvz., Kalvelių atvejis; žr. „Lietuvos ryto“ priedą „Sostinė“, š.m. kovo 28 d.). Tuo tarpu kai kurie aukšti Pietryčių Lietuvos savivaldybių valdininkai, švietimo darbuotojai moko savo atžalas mokyklose valstybine kalba.

Pasitaiko atvejų, kai labdara ar kalėdinės dovanos darželiuose vieniems vaikams duodamos, o lietuviškos grupės vaikams — ne. Viename „Vilnios“ susirinkime švietimo darbuotojai iš Rukainių informavo, kad vaikai, kurie lanko darželio grupę valstybine kalba, negavę kalėdinių dovanėlių, pradėjo verksti. Švietimo reformą savivaldybės vykdo koordinuojamos

ministerijos, tačiau savivaldybės ne visada paiso ministerijos rekomendacijas. Štai nedaug mokinių turinčias Zužonų ir Bezdonių pagrindines mokyklas buvo imtasi pertvarkyti į vidurines, nors ministerija tam nepritarė (tiesa, vėliau Zužonų mokyklos pertvarkymui buvo pritarta). Panašių atvejų buvo ir šiais mokslo metais. Reikia pastebėti, kad iš viso aplink Vilniaus miestą esančios vietovės yra neproporcingai daug, palyginus su kitais rajonais, vidurinių ir pagrindinių mokyklų nevalstybine kalba.

Praeitis ir dabartis

Vilniaus gubernijos bajorų vadovo grafo A. Pliaterio anketiniai duomenys, išspausdinti Krokuvos Mokslių akademijos leidinyje (Anonim. Obszar języka litewskiego w gubernii Wileńskiej. — Materialy antropologiczno-archeologiczne, t. 2, dz. 1, p. 3-72). Jame nurodoma, kad Maišiagalos valstijos Barskūnų seniūnijoje XIX a. pabaigoje iš 793 gyventojų — 755 lietuviai, Izabelinos seniūnijoje iš 939 gyventojų — 873 lietuviai. Visi Jaunųjų kaimo gyventojai priskirti prie lietuviškai kalbančių. Straipsnyje yra nuoroda, jog lenkiškai moko tik kelios dešimtys palivarkų gyventojų.

Šis ir daug kitų šaltinių (J. Rozvadovskio, O. Chominskio lietuvių kalbos paplitimo žemėlapių ir kt.) liudija, kad analogiška situacija buvo ir visoje Pietryčių Lietuvoje. Net 1878 m. Maišiagalos, Pabertės, Sužionių, Nemencinės, Tabariškių, Buivydių, Lavoriškių, Medininkų, Šaltininkų ir kitos apylinkės kalbėjo lietuviškai, vaikai ir moterys nemokėjo lenkiškai. (fir. Wilno i ziemia Wileńska, t. 1, 1930, p. 229).

Šiandien netoli Maišiagalos esančioje Barskūnų vietovėje (kaip ir dar 33 Pietryčių Lietuvos vietovėse) yra mokykla tik lenkų dėstomąja kalba. Nors paskutinio surašymo duomenimis, yra užsirašiusių ir lietuvių, bet jie gali mokytis tik lenkų dėstomąja kalba.

Parengta pagal „Vilnios“ draugijos informacijos grupės, draugijos pirmininko hum. dr. K. Garšvos, vicepirmininko E. Gečiausko, dr. P. Gaučo pranešimus

Pranešame giminėms, draugams ir artimiesiems, kad š. m. gegužės 11 d. užbaigė šio gyvenimo kelionę

A. + A.

KUNIGUNDA BIELSKUTĖ KUČIAUSKIENĖ

Gimė Pariebių kaime, Šakių apskrityje. Baigė gailėstingųjų seserų mokyklą Vilniuje, dirbo Šakių ligoninėje. 1944 m. rugpjūčio 1 d. su didele ligoninės personalo grupe, seserimis ir broliais pasitraukė į Vokietiją, gyveno Ingolstadt'e, kur dirbo vyriausia gailėstinga seserimi pabėgėlių ligoninėje. 1949 m. atvyko į JAV, gyveno Baltimore, MD. Buvo ilgametė „Dainos“ choro dalyvė.

Paliko nuliūdime vyrą Igorį, dukterį Valdą su vyru Ed ir vaikaičiais: Lina ir Aleksu, sūnus: Arūną su žmona Stacey ir Saulių, seserį Mariją Bielskutę su vyru Anatolijum Jazbučiu, brolius: Juozą Dėdiną su žmona Sandra ir Joną Dėdiną su žmona Nijole.

Gegužės 15 d. po šv. Mišių iš šv. Alfonso bažnyčios buvo palydėta į Meadow Ridge kapines, Baltimore, MD.

Nuliūdę: vyras, duktė ir vaikaičiai, sūnūs, sesuo, broliai ir kiti giminės.

KAPŲ PUOŠIMO DIENĄ — MEMORIAL DAY

2000 m. gegužės 28 d., sekmadienį
Lietuvių Tautinėse kapinėse

įvyks iškilmingos apeigos

- Iškilmės prasidės lygiai 11 valandą ryto šia tvarka: nuo steigėjų paminklo prasidės eiseną ir žygiuos iki paruoštos estrados. Eisenoje ir programoje dalyvaus Petro Zalubos vadovaujamas dūdų orkestras.
- Amerikos legionierių Don Varnas Postas ir Moterų Auxiliary Unit dalyvaus eisenoje ir pagerbs už laisvę žuvusius karius.
- Giesmių programą atliks operos solistė Dalia Fanelli ir Petro Zalubos dūdų orkestras.
- Pagrindinę kalbą pasakys Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas advokatas Saulius Kuprys.
- Iškilmėse su vėliavomis kviečiami dalyvauti šaliai, neolituanai ir skautai.

Visus kviečiame dalyvauti.

Lietuvių Tautinių kapinių vadovybė

Prašome visus lietuvius pasivaikščioti po šias gražias kapines, apžiūrėti puikius paminklus, prisiminti savo artimuosius. Kapinių įstaigoje pareigūnai suteiks jums pagėdaujamą informaciją.

Taip pat galima gauti įvairių vaikų kapų puošimui.

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8201 South Kean Avenue, Justice, IL. Tel. 708-458-0638.

* Valstybės saugumo departamento (VSD) generalinis direktorius Mečys Laurinkus teigia, kad buvusių sovietinio saugumo bendradarbių registracija vyksta normaliai, tačiau neatmeta galimybės, kad siųs tą laiką prastęti. Pasak jo, į specialiąją įskaitą jau įsiregistravo maž-

daug 150 buvusių KGB agentų. M. Laurinkaus teigimu, palyginti su Lietuva, Latvijoje ir Estijoje, kur iliustracija vyksta jau kelerius metus, buvę KGB agentai prisipažįsta vangiau. Savanoriškai prisipažinęs bendradarbiavę su spectarnyomis bus įrašomi į įslaptintą įskaitą. (BNS)

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

SAS
Scandinavian Airlines

„Žinynei JAV lietuviai“ rengėjai su pirmąja donoria rėmėja, dail. Magdalena Birutė Stankūnienė. Iš kairės: Instituto direktorius Rimantas Kareckas, redakcijos vedėja Vilija Kneitienė, M. Stankūnienė ir redaktorius dr. Antanas Balasaitis.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Kviečiame į susipažinimą su nauja Irenos Gelazienės knyga „Baltoji paukštė“. Susipažinimas vyks gegužės 28 d. 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje saleje. Visus dalyvauti ir pabendrauti kviečia PLC renginių komitetas.

JC Moterų klubo kepamų blynų galėsite paragauti gegužės 28 d. nuo 8 val. r. Jaunimo centro kavinėje.

Audronė Užgiriene, gyvenanti Highland Park, IL, Marjampolės vaikų globos namams „Saltinėlis“ iš Panevėžio lino fabriko „Tulpė“ nupirko medžiagą patalynei, lovatiesėms ir užuolaidoms už 725 dol. Vaikų globėjos seselės Aušrelė ir Janina nuoširdžiai dėkoja Audronei už tokia didelę ir reikalingą dovana.

Vyresniųjų lietuvių centre „Seklyčioje“ gegužės 24 d., trečiadienį, 2 val. p.p. bus sveikatingumo paskaita. Kalbės dr. Petras Kisieliū. Tema: „Eutanazija ir Bažnyčia“. Nepraileiskite progos pasiklausti, įsigyti daugiau žinių. Visi maloniai kviečiami ir laukiami. Atsilankiusiems įėjimo numeris gali atnešti laimėjimą (door prize). Po paskaitos bus ir bendri pietūs. Atvykite!

Retai vyksta jauniems ir pagyvenusiems tinkami renginiai. Koncertas „Sypsenėlė“ — visai šeimai. Jaunoji dainininkė Neringa Nekrašūtė gegužės mėnesį švenčia 14-ąjį gimtadienį. Jaunimo centro ansamblyje „Lakštutė“ dalyvauja 30 vaikų — nuo 3 metų iki 14 metų amžiaus. Jiems vadovauja muz. Dalia Gedvilienė. Programoje išgirsime ir Neringos Nekrašūtės mokytoją dainininkę Laimą Lapkauskaitę. „Saulutė“, Lietuvos Vaikų globos būrelis, kviečia visus į labdaros koncertą sekmdienį, gegužės 28 d., 3 val. p.p. į Jaunimo centrą. Bilietai iš anksto gaunami „Seklyčioje“.

Kun. dr. Kęstučio Trimako 40 metų kunigystės jubilėjus bus švenčiamas Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL, birželio 25 d. per lietuviškas Mišias 9 val. r. ir per pasisvečiavimą parapijos saleje po Mišių. Cicero lietuvių parapijos komitetas, rengiantis šią šventę ir vadovaujamas Jonės Bobinienės, kviečia visus kun. K. Trimako gimines, draugus ir pažįstamus pasizymėti šią datą savo kalendoriuje ir planuoti dalyvauti šioje džiugioje šventėje.

Paskutinis šio sezono Muzikos vakarų Lietuvių dailės muziejuje serijos koncertas įvyks gegužės 26 d. 7:30 val. v. Lietuvių dailės muziejaus saleje Pasaulio lietuvių centre Lemonte. Programoje: Mozart, Debussy, Corigliano ir Dvorak kūrinių fortepijonui keturiomis rankomis. Groja pianistai Sonata ir Rokas Zubovai. Po koncerto — susitikimas su koncertų serijos rengėjais ir atlikėjais. Visų laukiame!

Kas naujo

„Draugo“ knygynėlyje

Tūkstančiai lietuvių, kurie gelbėjo tūkstančius žydų Antrojo pasaulinio karo metais, įrašyti į A. Gurevičiaus sąrašus, kurie išleisti atskira knygele 1999 m. Vilniuje Kanados lietuvių žurnalistų sąjungos pastangomis. Knygos įkado autoriaus Gintuolio Procutos žodžiais tariant, A. Gurevičiaus sąrašas — tai „pats išsamiausias, nurodomais šaltiniais paremtas lietuvių, gelbėjusių žydus, ir pagalbos sulaukusių bei išgelbėtų Lietuvos žydų vardinis sąrašas (iš tikrųjų du sąrašai), apimantis kone šešiolika ir pusę tūkstančio (16,408) lietuvių ir žydų, labai svarbus jų santykių dokumentas“. „A. Gurevičiaus sąrašai“ knygynėlyje kainuoja 10 dol., su persiuntimu — 13.95 dol.

Kunigas Antanas Saulaitis su sutuoktinių pora.

VESTUVIŲ NEUŽTENKA

Vestuvių diena kiekvienam yra neužmirštama. Ji pilna svajonių, grožio ir vilčių. Ta diena — praityje. Tačiau ji gyvuoja dabartyje kiekvieną kartą, kai pažymime kalendorių brangia sukaktimi, kas kartą, kai pažvelgiame į žiedų ant rankos. Vestuvių dieną sakėme pažadus vienas kitam, ir jie yra bendro gyvenimo kelrodžiai.

Jau praėjė daug laiko nuo tos vestuvių dienos, ir pažadai kelyje apdulke. Užtat kviečiame visus, kurie kadaise prie altoriaus prisiekė vienas kitą mylėti ir iki mirties neapleisti, atnaujinti tuos pažadus nauju ryžtu ir meile.

Kun. A. Saulaitis atvyksta iš Lietuvos, kad vestų šias ypatingas pamaldas vedu-

sims poroms. Šv. Mišių metu, kurios bus skirtos vedusiųjų intencijai, įvyks santuokos pažadų atnaujinimas. Apeigos įvyks šeštadienį, birželio 10 d., 6 val. v. pavėsingame Ateitinių namų aulelyne. Po pamaldų bus progos pasilinksinti, nes skambės nuotaikinga muzika ir bus lengvos vaišės.

Kadangi dalyviams teks atnaujinti savo pažadus tą dieną, prašome nušluostyti dulkes ir nuo savo vestuvių neuotraukų. Vsi kviečiami atsižvelgti savo vestuvinę nuotrauką. Sakoma, kad žmogui gyventi vienam negera, taigi norime kartu pasidžiaugti, kad mes visi esame geresni, o gal geriau sakant, patisais...

Ona Daugirdienė

ŠEIMOS KLUBAS BAIGĖ EGZISTENCIJĄ

Balandžio 16 d., šeštadienį, man pačiai nelauktai, Šeimos klubas baigė susitikimus. Buvo paprašyta sumokėti už poros valandų pasinaudojimą tuščia sale 100 dol. Tokia suma susidaro netgi su 50 proc. nuolaida. Nesurinkom nė ketvirtadaliu. Tad stovėti prie durų ir kaulyti, kad kas paaukotų daugiau, ar laukti fondų paramos — neturiu tam pašaukimo, neturiu antro gyvenimo laiko. Patinka kūrybinis momentas — galiu organizuoti įvairius renginius su įdomiu turiniu, bet pastovus pažeminimas — „mokėti pinigų“, jūs visi tik ir žiūrite kaip be pinigų ką nors gauti, „mūsų fondai įkurti ne jums, atvykėliams, bet mums ir mūsų vaikams“ ir t.t. jau atėjo iki gerklių ir pradeda dusinti. Tad kam man to reikia? Gyvenimas duotas tik vienas, ir visiems duota po lygiai. Tik kaip mes tą gyvenimą gyvename — degame, rusename, rezgiame intrigas, pavydime ar apkalbinėjame, traukdome ar padedame, vėgi priklausio nuo pasirinkimo ir apsisprendimo.

Per dvejus metus į Šeimos klubo susitikimus rinkosi nemažai šeimų. Dalyvavo gal per šimtą. Kalbėjome įvairia tematika — lietuviškos išlaikymas, šeimos klimatas, kūno ir veido oda, moters sveikata, sveikame kūne — sveika dvasia, sveikas maitinimasis. Kalbėjome visiems rūpimais socialiniais, migracijos klausimais. Minejome Motinos dieną, rengėme vėlykinių stalo parodą, šventėme Halloween. Mokėmės gražiai išlankstyti servetėles svečių stalui, greitai ir sveikai gaminti maistą, karpėme karpinius — atvirukus. Daugiausiai primarginome vėlykaičių. Kviesdama į Šeimos klubą, visada pagalvodavau, kaip užimti vaikus, jei tuo metu tėvai nagrinės temą, kada vaikų dalyvavimas nebūtinai. Tam talkino dailės mokytoja R. Mockienė ir kt. savanoriai. Klube kartu visi dainavome dainas, šokome ir net mokėmės šokti pramoginius šokelius. Žodžiu, veikla buvo pakankamai turininga, įdomi. Kai kurie žmonės per Šeimos klubą net geresnius darbus susirado. Užsimezgė pažintys. Daugelis šeimų susidraugavo ir draugauja iki šios dienos. Daugelis klubo žmonių savo vaikus atvedė ir į Meno mokyklėlę.

Taigi tą balandžio šeštadienį sukviečiau šeimas tradiciniams vėlykaičių marginimui. Prieš marginimą, kaip visada, turėjome ir tradicinę meninę dalį. Meno mokyklėlės dramos skyriaus moksleivės (dėst. Audrė Budrytė) parodė vieno veiksmo pjesės „Klementina ir Valentiną“ inscenizaciją. Galima pasidžiaugti taisyklinga moksleivių tarsena, scenine drąsa. Per mokslo metus mergaitės išmoko dėmesio sukaupimo ir kitokių scenos pratimų. Sporto

buvo nuobodūs. Tačiau jau rašiau, kad negali stovėti su ištiesta kepure ir prašyti iš žmonių pinigėlių vis didėjančiam mokesčiui apmokėti. Juk ne sau, žmonėms rengiau taip reikalingus mums susitikimus. Šiandien šeimai visame pasaulyje skiriamas itin didelis dėmesys. Žadėjome nagrinėti ir daugiau temų, kaip: „Alkoholio problema šeimoje“, „Vaikų ir tėvų santykiai“, „Paauglys šeimoje“ ir t.t. Gal atsiras kitas žmogus, kuris panorės rengti kažką panašaus ar tą patį. Gal jam bus lengviau žemintis, prašyti, nepergyventi, kai kažkas iš aukšto jam sakys: „Neleisim. Pagalvosim. Pasitarsim“. Pirmaisiais Šeimos klubo metais nebuvo sudėtinga rengti susitikimus. Surinkdavome po dolerį ar du kava, prizams. Pakakdavo. Bet, kaip sakoma, kiekviena sluota kitaip sluoja. Esu įsitikinusi, kad ne iš tokių renginių turėtų pildytis Jaunimo centro iždas. Gal reiktų prašyti didesnės paramos iš fondų įvairiai veiklai paremti.

Po meninės dalies atėjo laikas pradėti marginti vėlykaičius. Altruistiškasis Liudas Volodka nei už datus, nei už vašką, nei už virtus kiaušinius pinigų iš mūsų neprašė, sakė, kad jam labai malonu pamokyti šio meno. Ir apsidėjo visi — mazi ir dideli. Buvo miela širdžiai matyti visus taip besistengiančius paversti kiaušinių meno kūriniu. O Goda Latvė užsiropstė Liudui Volodkai ant kelių ir meistro rankos padedama, stropliai išmargino kiaušinuką...

Didelis džiaugsmas apima, kai pergalvoj, jog šie Šeimos klubo susitikimai buvo prasmingi, visada turėjo temą, ne-

buvo nuobodūs. Tačiau jau rašiau, kad negali stovėti su ištiesta kepure ir prašyti iš žmonių pinigėlių vis didėjančiam mokesčiui apmokėti. Juk ne sau, žmonėms rengiau taip reikalingus mums susitikimus. Šiandien šeimai visame pasaulyje skiriamas itin didelis dėmesys. Žadėjome nagrinėti ir daugiau temų, kaip: „Alkoholio problema šeimoje“, „Vaikų ir tėvų santykiai“, „Paauglys šeimoje“ ir t.t. Gal atsiras kitas žmogus, kuris panorės rengti kažką panašaus ar tą patį. Gal jam bus lengviau žemintis, prašyti, nepergyventi, kai kažkas iš aukšto jam sakys: „Neleisim. Pagalvosim. Pasitarsim“. Pirmaisiais Šeimos klubo metais nebuvo sudėtinga rengti susitikimus. Surinkdavome po dolerį ar du kava, prizams. Pakakdavo. Bet, kaip sakoma, kiekviena sluota kitaip sluoja. Esu įsitikinusi, kad ne iš tokių renginių turėtų pildytis Jaunimo centro iždas. Gal reiktų prašyti didesnės paramos iš fondų įvairiai veiklai paremti.

Taigi dėkoju visiems, kurie buvome kartu.

Ligija Tautkuvienė

Vėlykaičius margina (iš kairės): Aras Latvys ir Jonas Sereikis.

Liudas Volodka margutėlių darymo paslaptį moko Godą Latvę.

NAUJI A. KEZIO SUMANYMAI

Šie 2000-ieji metai mūsų veržiam Algimantui Keziui yra kaip niekada labai užimti ir darbingi. Jau per pirmuosius keturis mėnesius jis sugebėjo surengti tris asmeniškias parodas ir dalyvauti keliose bendrose.

Vasario 5 - kovo 5 dienomis savo pirmąjį šių metų fotoparodą, pavadintą „Chicago 2000“, jis buvo išstatis Lietuvių dailės muziejuje Lemonte. Čia A. Kezys parodė anksčiau juoda-balta darytas fotografijas, kurios, naudojant kompiuterinę techniką, vėliau buvo pakeistos į spalvotas.

Pradedant vasario 25 dieną Čiurlionio galerijoje Čikagoje dvi savaites tęsėsi jo paroda, kurios tema — „Lietuva — tauta tarp tautų“. Žiūrovai matė jo juodai-baltas ir spalvotas nuotraukas. Šią parodą, siek tiek papildęs, A. Kezys

nuvežė į Vašingtoną, kur ji buvo surengta Tarptautinio valiutos fondo rūmų galerijoje ir vadinosi „Lithuania: A Nation Among Nations“ vardu. Ji suruošta amerikiečių ir kitataučių publikai Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dešimtmečiui paminėti.

Gegužės 2 dienos vakarą trys A. Kezio darbai — fotografijos kabojo O'Hare tarptautiniame oro uoste. Čia vyko jungtinės parodos atidarymas, kur 29 čikagietiai menininkai išstatis savo kūrinius, daugiausia dailės paveikslus. Pati paroda, kuri veiks iki 2001 m. gegužės mėnesio, yra pavadinta „Made in Chicago: Urban-scapes/Landscapes“. Kai kuriuose iš kūrinių atvaizduotos įvairios Čikagos apylinkės, jų tarpe matomas ir Marquette Parkas, ir čia aiškiai galima atpažinti lietuvių parapijos

bažnyčią. Parodos kūrinių yra išstatyti tarptautinio (5-ojo terminalo) M koridoriuje. Taigi tie, kurie vasarą važiuos į Lietuvą ar kitas valstybes, čia turės praeiti. Įdomu, kad parodos vyriausia organizatorė yra lietuvių kilmės moteris Natalie van Straaten, atstovaujanti „Chicago Art Dealers Association“. Pati paroda surengta kooperuojant su Čikagos kultūrinių reikalų departamentu.

Šią vasarą A. Kezio laukia vėl nauja paroda Lietuvoje, kuri ten bus surengta bent kelyse vietose. Mūsų šalis yra paruošęs įdomių darbų pluoštą, pernai vasarą Lietuvoje fotografuotus vaizdus. Paroda vadinsis „Kapinaitės“.

Pats autorius jau paruošė stambų šios parodos katalogą, kuris yra atiduotas į „Graphic Communications Service“ spaustuve. Tai bus didoko formato, 132 puslapius turintis leidinys. Jo pradžioje yra autoriaus žodis ir 14 skyrelių — irgi su atitinkamais tekstais, o pabaigoje „Post scriptum“. Kai kurie šių skyrelių pavadinimai: „Kapinaitė link“, „Mes mirtingieji“, „Mano mintys dausose“, „Šešėlių buveinė“, „Remiuosi į Viešpatį, kaip uolą“, „Amžinoji šviesa“. Visi apmąstymai — gilūs, filosofiniai, liečiantys gyvenimo ir mirties tematiką.

Šis leidinys turėtų pasirodyti liepos mėnesį. Taip pat toje patioje spaustuve yra spausdinama ir kita A. Kezio fotografijų knyga. Ji paruošta anglų kalba ir pavadinta „Fragments of Being“. Kaip žinome, kiek anksčiau yra pasirodęs

panašus albumas lietuviškai, kuris vadinosi „Būties paslaptys“. Šios knygos taip pat turėtų būti susilaukti šią vasarą.

A. Kezys jau yra paskelbęs ir naują metinę, viso pasaulio lietuvių fotografų parodą, kuri yra organizuojama kiekvienų metų vėlyva rudenį. Jis jau kiek anksčiau kreipėsi į fotografus ir prašė šiai parodai siųsti darbus jo adresu: — 4317 Wisconsin Ave., Stickney, IL 60402.

Edvardas Šulaitis

Skelbimai

• **Knights of Lithuania, Council 26 - Worcester, MA**, balandžio mėn. susirinkimo metu naujas narys auksio, o be to buvo pravesta „blind auction“. Tuo metu buvo suaukota Lietuvos vaikams \$300. Tuos pinigus persiuntė pirmininkė Vivian M. Rodgers. Lietuvos vaikų vardu dėkojame Lietuvos Vytims! „Lietuvos Naujausių globa“, 2711 West 71 Str., Chicago, IL 60629.

• **Onos Kutkaitės Durbin fondas**, globojamas Lithuanian Mercy Lift, įsteigtas senatoriaus Richard ir jo brolio William Durbin, jų motinos, kilusios iš Jurbarko, atminimui. Fondas finansiškai remia Jurbarko ligoninę medikamentų supirkimu bei remontais. LML nuoširdžiai dėkoja Richard ir Nancy Durbin (Long Beach, CA) už \$250 auką fondui.

270100
Tel. 1 773 838 1050

Fotomenininkas Algimantas Kezys prie skaidrių rodymo aparato Čiurlionio galerijoje. Nuotr. E. Šulaitis

Šeimos klubo lankytojai.

Visos nuotraukos — Adomo Tautkaus